

**UCHWAŁA NR 6/II/14
RADY GMINY NOWA BRZEŹNICA**

z dnia 30 grudnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 – 2022 ”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) Rada Gminy Nowa Brzeźnica uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 – 2022” stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Tomaszewski

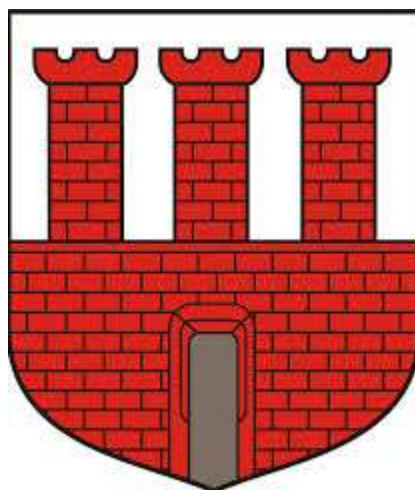
Załącznik do Uchwały Nr 6/II/14

Rady Gminy Nowa Brzeźnica

z dnia 30 grudnia 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY Nowa Brzeźnica

na lata 2014 - 2022

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. Obszar i czas realizacji Strategii	5
3. Aktualna sytuacja społeczno- gospodarcza na obszarze objętym Strategią 6	
3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru.....	6
3.1.1. Położenie	6
3.1.2. Powierzchnia.....	9
3.1.3. Ludność	9
3.1.4. Środowisko przyrodnicze	10
3.1.5. Rys historyczny	16
3.1.6. Rys kulturowy.....	18
3.2. Zagospodarowanie przestrzenne	20
3.2.1. Infrastruktura techniczna	21
3.2.2. Własność nieruchomości.....	25
3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	25
3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska	28
3.3. Sfera społeczna	29
3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	29
3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	37
3.3.3. Oświata i edukacja	38
3.3.4. Opieka zdrowotna	43
3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	44
3.3.6. Rynek pracy	49
3.4. Sfera ekonomiczna.....	54
3.4.1. Gospodarka	54
3.4.2. Turystyka	61
3.5. Analiza SWOT.....	62
3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze	66
4. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru	69

5. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze	73
5.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru.....	73
5.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	73
5.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury.....	73
5.4. Poprawa stanu środowiska.....	74
5.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego.....	74
5.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	74
6. Realizacja zadań.....	75
6.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2014 – 2022.....	75
6.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022.....	80
6.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa	81
7. Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii	93
8. Plan finansowy	95
9. System wdrażania Strategii.....	97
10. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	99
10.1. System monitorowania.....	99
10.2. Sposób oceny	100
10.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym ...	102
i organizacjami pozarządowymi	102
10.4. Działania informacyjne i promocja Strategii.....	106

1. Wstęp

Samorząd terytorialny będący przejawem decentralizacji władzy w państwie samodzielnie zarządza sprawami własnymi, w jego gestii leży zatem właściwe prowadzenie polityki rozwoju społeczno - gospodarczego danego obszaru.

Władze Gminy mają za zadanie tak ukierunkować działania przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi, aby stworzyć lokalnej społeczności jak najwyższe standardy życia, zaspokoić jej potrzeby indywidualne oraz zbiorowe. Najlepszym sposobem na realizację tych zamierzeń jest opracowanie długofalowego planu działania, który w sposób obiektywny oceni istniejące zasoby wewnętrzne jednostki terytorialnej, uwarunkowania zewnętrzne, wskaże obszary problemowe i na tej podstawie wytyczy cele oraz kierunki działania.

Strategia rozwoju jest dokumentem, który umożliwia stworzenie spójnej i komplementarnej polityki rozwoju. Zawiera ona działania o charakterze długookresowym, które wskazano uwzględniając wszelkie czynniki mogące mieć wpływ na wzrost gospodarczy Gminy. Biorąc pod uwagę integrację Polski z Unią Europejską oraz postępujące w znacznym tempie zmiany m.in. o charakterze gospodarczym, władze samorządowe (te, które chcą prowadzić efektywną politykę rozwoju) są w zasadzie zmuszone do opracowania Strategii.

Strategia rozwoju Gminy jest dokumentem poprzedzającym podejmowanie działań, stanowi koncepcję ich realizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu szans i zagrożeń wynikających ze zmiennego otoczenia i działań innych podmiotów, ukierunkowanym przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazującym na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniającym wewnętrzne słabości.

Strategia jawi się zatem jako instrument stymulowania procesów społeczno - gospodarczych zachodzących na terenie Gminy, a w szczególności:

- dyktuje główne kierunki rozwoju Gminy,
- stanowi plan będący podstawą do podejmowania decyzji rozwojowych,
- zwiększa spójność decyzji podejmowanych przez władze samorządowe,
- pozwala na lepsze zagospodarowanie zasobów Gminy,
- stanowi podstawę do ubiegania się o środki finansowe z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych,
- informuje mieszkańców i inwestorów o spodziewanych kierunkach rozwoju Gminy.

Strategia spełnia zatem następujące funkcje:

- materiału informacyjnego, określającego aktualny potencjał społeczny, ekonomiczny i gospodarczy Gminy,
- programu działania dla władz lokalnych,
- formalnej podstawy umożliwiającej ubieganie się o środki wsparcia z budżetu państwa oraz o środki z funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
- materiału promocyjnego.

Prace nad strategią Gminy Nowa Brzeźnica przebiegały z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy Nowa Brzeźnica –

największą siłę stanowią zasoby lokalne, historyczne, przyrodnicze, kapitał ludzki oraz wszelkie cenne cechy świadczące o odmienności obszaru. Strategia ma za zadanie wykorzystać je w sposób optymalny, stąd konieczność zebrania pomysłów wszystkich grup społecznych, począwszy od władz samorządowych, mieszkańców oraz organizacji działających na terenie Gminy. To właśnie te grupy posiadają największą wiedzę na temat atutów obszaru, a także moc, by je wykorzystać.

- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości –

przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości Gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie.

- zasada koncentracji tematycznej –

Strategia Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 - 2022 wychodzi naprzeciw tendencjom obserwowanym w całej Unii Europejskiej. Wiele dotychczasowych dokumentów miało liczne cele, które dawały poczucie iluzorycznego bezpieczeństwa, iż w ramach strategii zostanie zrealizowane wszystko. Strategia rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na najbliższe lata będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2014 – 2022. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2019 – 2020 obejmą także następny okres programowania.

2. Obszar i czas realizacji Strategii

Obszar realizacji Strategii obejmuje gminę wiejską Nowa Brzeźnica, zaś czas realizacji przypada na lata 2014 – 2022.

3. Aktualna sytuacja społeczno- gospodarcza na obszarze objętym Strategią

3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

3.1.1. Położenie

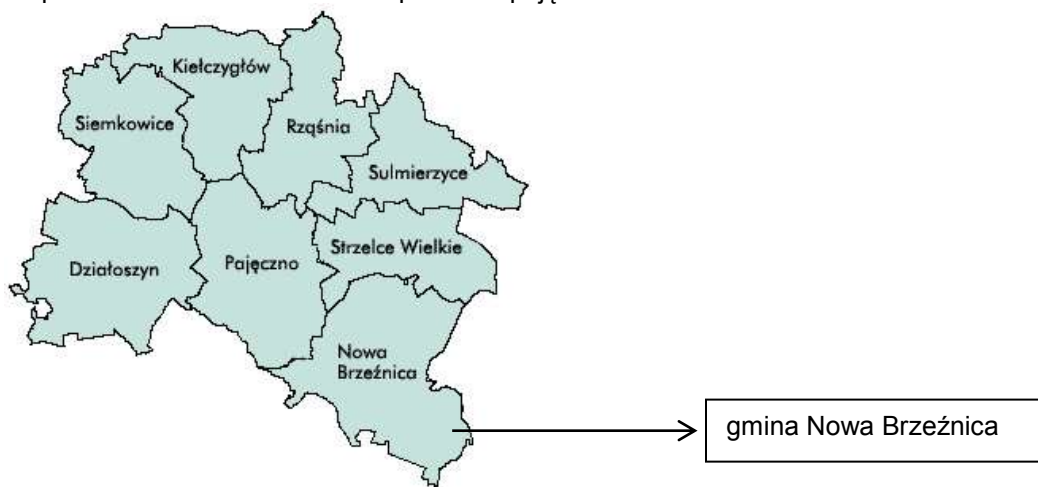
Gmina Nowa Brzeźnica położona jest w południowej części województwa łódzkiego, w powiecie pajęczańskim.

Mapa. Powiat pajęczański w województwie łódzkim

Zlokalizowana jest w południowo- wschodniej części powiatu.

Mapa. Gmina Nowa Brzeźnica w powiecie pajęczańskim

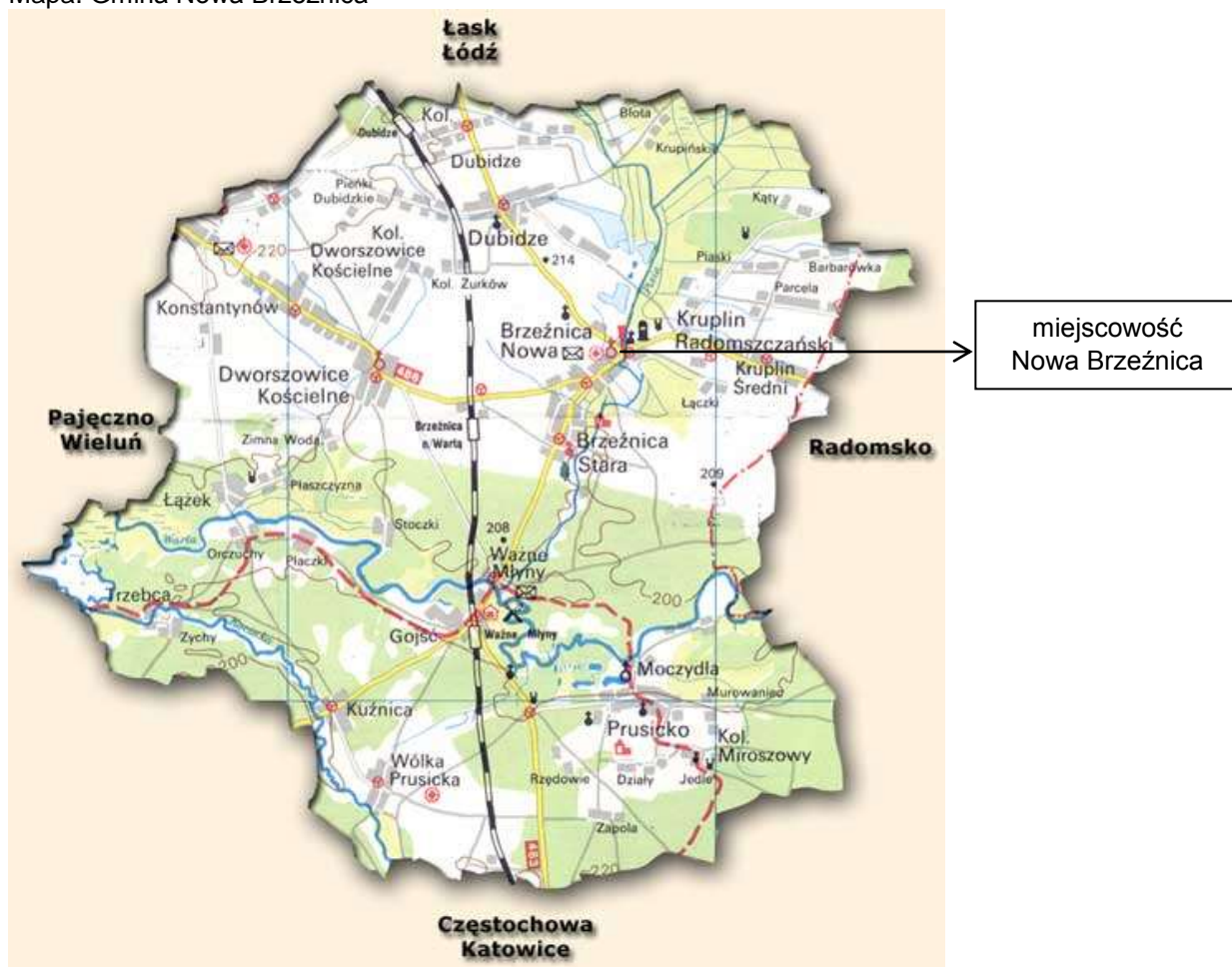

Od północnego- zachodu graniczy z miastem gminą Pajęczno, od północy z gminą Strzelce Wielkie, od wschodu z gminą Ładzice na terenie województwa łódzkiego oraz od południowego- wschodu z gminą Kruszyna, od południa i południowego- zachodu z gminami: Mykanów, Miedzno i Popów położonymi na terenie województwa śląskiego.

Odległości od większych miast wynoszą:

- Miasto Stołeczne Warszawa – około 198 km;
- miasto wojewódzkie Łódź – około 100 km;
- Piotrków Trybunalski – około 61 km;
- Bełchatów – około 51 km;
- Częstochowa – około 34 km;
- miasto powiatowe Radomsko – 20 km;
- Pajęczno – 17 km.

Mapa. Gmina Nowa Brzeźnica

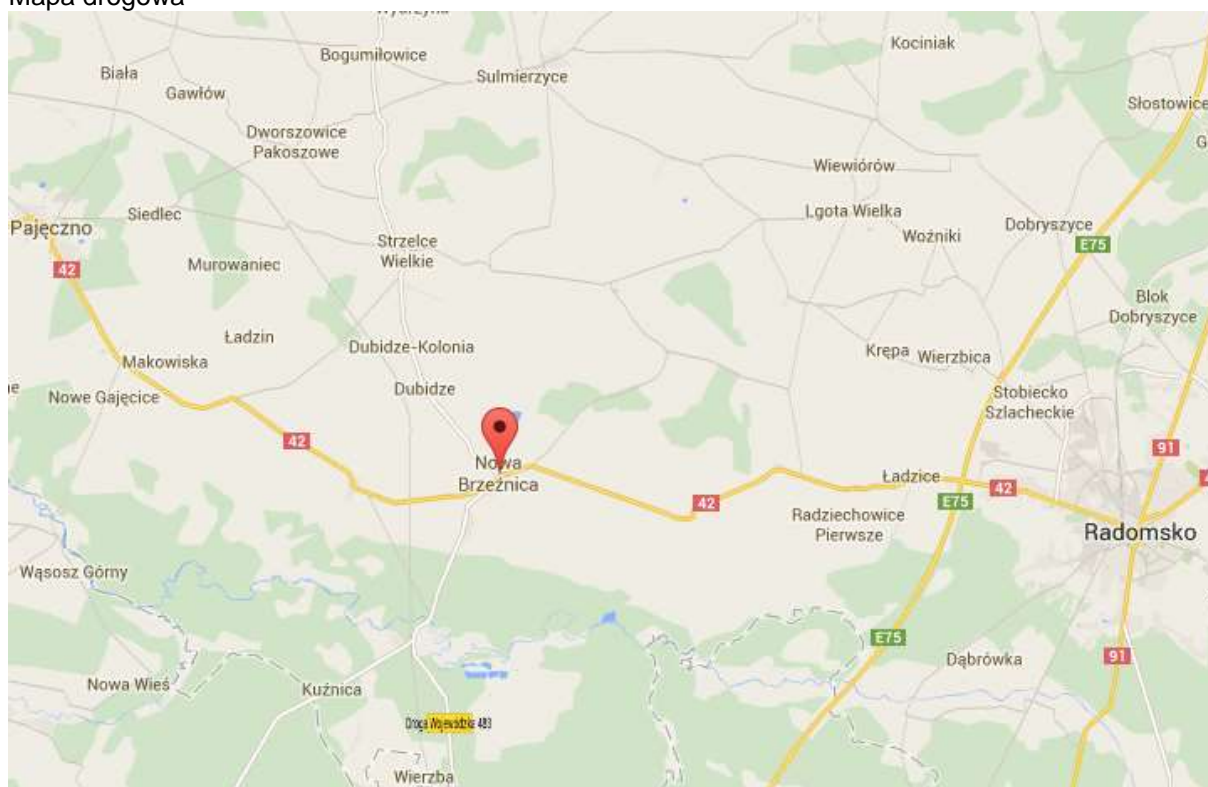
Na terenie Gminy funkcjonuje komunikacja publiczna prowadzona przez PKS, PKP oraz firmy prywatne.

Podstawowe połączenia komunikacyjne o znaczeniu regionalnym zapewniają:

- droga krajowa nr 42 Kluczbork – Pajęczno – Nowa Brzeźnica – Radomsko;
- drogi wojewódzkie: nr 483 Częstochowa – Łask oraz
nr 492 Kłobuck – Ostrowy – Ważne Młyny;
- jednotorowa linia kolejowa Częstochowa – Chorzew Siemkowice – Gdynia, ze stacją w Nowej Brzeźnicy i przystankami w Dubidzjach i Ważnych Młynach.

Lokalne połączenia są zapewnione przez dobrze rozbudowaną sieć dróg powiatowych i gminnych.

Mapa drogowa

3.1.2. Powierzchnia

Pod względem geograficznym obszar Gminy położony jest w zasięgu dwóch pod prowincji: Wyżyny Śląsko - Krakowskiej i Wyżyny Śląsko- Małopolskiej, na pograniczu dwóch regionów: Wyżyny Wieluńskiej i Niecki Włoszczowskiej.

Powierzchnia gminy Nowa Brzeźnica wynosi 13 521 ha¹, co stanowi 16,82% powierzchni powiatu pączęzańskiego i czyni Gminę jednostką o największej powierzchni w powiecie.

W skład gminy wchodzi 39 miejscowości w 15 sołectwach, do których należą: Dubidze, Dubidze Kolonia, Dworszowice Kościelne, Dworszowice Kościelne Kolonia, Konstantynów, Kuplin Radomszczański, Kuźnica, Łązek, Nowa Brzeźnica, Prusicko, Stara Brzeźnica, Trzebca, Ważne Młyny oraz Wólka Prusicka.

3.1.3. Ludność

W 2013 roku gminę Nowa Brzeźnica zamieszkiwało 4729 osób, co dawało gęstość zaludnienia równą 35 osób/ km². Liczba ludności w Gminie stopniowo maleje, jednak w analizowanych latach utrzymuje się na podobnym poziomie, nie są rejestrowane znaczne odchylenia. Zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy wynika z ujemnego przyrostu naturalnego ludności, co z kolei oznacza, iż odnotowuje się tu więcej zgonów niż urodzeń żywych. W związku z tym maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, liczba osób w wieku produkcyjnym jeszcze wzrasta.

Do niekorzystnych zjawisk należy również zaliczyć ujemne saldo migracji wewnętrznych oraz wzrastającą liczbę osób bezrobotnych. Szczególnym problemem staje się bezrobocie długotrwałe, niepokoi również fakt, że wciąż znaczną grupę zarejestrowanych osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18 – 44 lata, a więc w wieku największej aktywności zawodowej. Nie bez znaczenia pozostaje tu fakt niskiej dynamiki rozwoju przedsiębiorstw oraz niskiej aktywności gospodarczej społeczeństwa.

¹ Dane GUS, według gminnej ewidencji gruntów powierzchnia gminy wynosi 13 564 ha.

3.1.4. Środowisko przyrodnicze²

Rzeźba terenu, budowa geologiczna

Tereny powiatu pajęczańskiego stanowią formę przejściową z wyżynnej na południu, ku nizinnej w kierunku północnym. Charakterystycznymi formami lekko falistej równiny polodowcowej są: pagórki i wzgórza morenowe, doliny, wąwozy i wysoczyzny. Uzupełnieniem są formy krasowe powstałe w wyniku rozpuszczania przez wodę skał wapiennych. W strukturach geologicznych znajdują się jurajskie oraz trzecio i czwartorzędowe utwory. Na obszarze powiatu występuje szereg udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Wśród nich dominują złoża wapieni górnourajskich, które mieszkańcy wykorzystywali do budowy domów mieszkalnych, jako podstawowy surowiec do wypału, a obecnie jako podstawowy surowiec do produkcji cementu w Kombinacie Cementowo-Wapienniczym „WARTA” S.A. w Działoszynie. Inne surowce mineralne to utwory lodowcowe: gliny, żwiry i piaski.

Powiat pajęczański odznacza się specyficznym układem sieci hydrograficznej. Przejawia się to odmiennymi stosunkami wodnymi w części południowej i północnej powiatu. Obszar południowy, odznacza się brakiem wód powierzchniowych. Jedyną większą rzeką jest Warta, z którą wiąże się poziom wód gruntowych na tym terenie. W części północnej zaś, brak jest większych cieków wodnych. Istnieje tu tylko kilka niewielkich strumyków i zarastających stawów. Wody gruntowe na terenie powiatu występują na różnej głębokości. Na wysoczyźnie wody gruntowe z reguły występują bardzo głęboko tj. 20 - 40 m, a w dolinie rzeki Warty na głębokości 0,5 - 4,0 metra.

Warunki klimatyczne

Według regionalizacji R. Gumińskiego gmina Nowa Brzeźnica leży w centrum przejściowego i zmiennego klimatu Polski, w obrębie łódzkiej dzielnicy klimatycznej, charakteryzującej się dużą zmiennością pogody oraz zróżnicowanymi warunkami meteorologicznymi w poszczególnych latach. Suma opadów rocznych kształtuje się w granicach 550 - 600 mm., średnia roczna temperatura 7,7°C, średnia roczna suma opadów atmosferycznych 585 mm.

Na omawianym terenie dominują wiatry z kierunku zachodniego, północno i południowozachodniego, a średnia ich prędkość wynosi ok. 2,8 m/sek. Osobliwość klimatu stanowi możliwość występowania ostrych fal mrozu w marcu, kwietniu i maju, co powoduje często duże straty w rolnictwie regionu. Ponadto cechą charakterystyczną są stosunkowo niewielkie i odznaczające się małą zmiennością wartości opadów rocznych, których zróżnicowanie wykazuje uzależnienie od ukształtowania terenu. Okres grzewczy trwa z reguły od początków października do ostatniej dekady kwietnia, przy czym długotrwałe i silne mrozy występują sporadycznie. Ogrzewanie obiektów poprzez spalanie węgla jest

² Na podstawie „Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku”

najważniejszą przyczyną emisji zanieczyszczenia do powietrza w powiecie. Okres wegetacyjny jest dość długi i trwa około 210 dni.

Powietrze

Na stan powietrza w gminie Nowa Brzeźnica zasadniczy wpływ mają: środki transportu - spalanie paliw - emisja: SO₂, CO, NO₂, pył drobny PM10, węgiel elementarny, energetyczne spalanie paliw, przede wszystkim z gospodarstw domowych do celów grzewczych i przygotowania c.w.u. - emisja: SO₂, CO, NO₂, pył.

W Gminie mamy przede wszystkim do czynienia z tzw. emisją „niską”, która jest szczególnie uciążliwa dla środowiska z uwagi na możliwość rozprzestrzenienia się w powietrzu atmosferycznym. Dlatego lokalnie, szczególnie na terenach o zwartej zabudowie, mogą występować podwyższone stężenia substancji zanieczyszczających. Sytuacja ta z uwagi na sezonowość ogrzewania występuje szczególnie w okresie grzewczym. Na terenach o zabudowie rozproszonej, gdzie istnieją korzystniejsze warunki przewietrzania i rozpraszania zanieczyszczeń, stężenia zanieczyszczeń są niższe.

Pomimo braku przekroczeń istniejących dopuszczalnych poziomów odniesienia normowanych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne oraz braku konieczności objęcia gminy programem ochrony powietrza, w Gminie mogą być stosowane działania zmniejszające emisję zanieczyszczeń do powietrza, takie jak:

- Stosowanie paliw ekologicznych w procesie wytwarzania energii cieplnej;
- Zastępowanie paliw tradycyjnych paliwami odnawialnymi oraz wykorzystanie energii słonecznej tj. zwiększenie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych;
- Stosowanie nowoczesnych technologii;
- Właściwe projektowanie nowych obiektów pod względem termicznym, zmniejszając zapotrzebowanie obiektów na „energię pierwotną”;
- Kolektorowanie emisji emitorami i eliminacja emisji rozproszonej oraz niskiej;
- Odaszanie emitorów, które powoduje brak wyniesienia termodynamicznego i tzw. „siadanie” emisji;
- Eliminacja zanieczyszczeń odorowych związanych z działalnością rolniczą poprzez stosowanie prawidłowych rozwiązań technicznych np. w zakresie przechowywanej gnojowicy;
- Elektrownie wiatrowe, ale w lokalizacji korzystnej z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia oraz nie stwarzające konfliktów społecznych; lokalizacje powinny uwzględniać względy ornitologiczne.

Gleby

Na terenie powiatu pajęczańskiego zalegają gleby różnego pochodzenia i składu mineralnego, wśród których zdecydowanie przeważają gleby bielcowe i brunatne należące do żytnich kompleksów rolniczej przydatności. Negatywną cechą tych gleb jest stałe lub okresowe uwilgocenie oraz ich stosunkowo duża kwasowość. Dominują gleby V i VI klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Nowa Brzeźnica zalegają również gleby bielice wytworzone z utworów pyłowych wodnego pochodzenia.

Na terenie Gminy dominują kompleksy: 5 - żytńi dobry (54,4% ogólnej powierzchni gruntów ornych) i 4 - żytńi dobry (15,5% gruntów ornych).

Zasoby wodne

Pod względem hydrologicznym gmina Nowa Brzeźnica znajduje się w regionie wieluńsko-krakowskim, podregionie krakowsko- częstochowskim, w którym główny poziom użytkowy występuje w utworach górnej jury i górnej kresy.

Gmina znajduje się na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Częstochowa” (GZWP 325). Jest to zbiornik jurajski J2 szczelinowo- porowy reprezentowany przez skały górnej jury. Obszar gminy Nowa Brzeźnica leży w całości w zlewni rzeki Warty, w dorzeczu Odry z dopływami takimi jak Liswarta (jedna z najmniej zanieczyszczonych wód w regionie), Kocinka i Pisia. Warta trzecia co do wielkości rzeka Polski biorąca początek w Kromławie k/Zawiercia przepływa przez środek gminy ze wschodu na zachód dzieląc gminę na dwie części. Rzeka płynie naturalnym korytem silnie meandrując i dzieląc się na dwa lub więcej nurtów. Rzeka Warta została zaliczona do rzek typu umiarkowanego z wezbraniem wiosennymi i letnimi oraz gruntowo- deszczo- śnieżnym zasileniem. Wezbrania o charakterze powodziowym o małym natężeniu notowane są prawie każdego roku, powódzie typu katastrofalnego co 3, 4 lata. Powódzie katastrofalne są w dolinie Warty szczególnie groźne.

Stan czystości wód

Wody Warty należą do wód znacznie zanieczyszczonych. Czystość wód rzeki Warty nie odpowiada obecnie przyjętym normom. O pozaklasowości jakości decyduje zanieczyszczenie bakteriami Coli typu fekalnego oraz zawartości ołowiu i miedzi³. Warta na teren Gminy wpływa już silnie zanieczyszczona. Na terenie Gminy zlokalizowany jest jeden profil pomiarowo- kontrolny rzeki Warty w miejscowości Ważne Młyny powyżej ujścia rzeki Liswarty.

Wody rzeki Warty nie nadają się do żadnych zastosowań gospodarczych. Wody rzek Liswarta, Kocinka i Pisia również są zanieczyszczone. Zły stan sanitarny oraz przeżywanie rzek spowodowane są złą gospodarką wodno - ściekową.

Na terenie Gminy występuje zespół zbiorników wodnych wykorzystywanych do celów hodowlanych.

Surowce mineralne i złoża kopalin

Na terenie Gminy występuje udokumentowane złożo kruszywa naturalnego - żwiru o znaczeniu przemysłowym „Ważne Młyny”. W miejscowości Dubidze wyznaczono w oparciu o poszukiwany otwór wiertniczy złożo piasku średnio i drobnoziarnistego pod nakładem gleby o miąższości 0,3 m i zasobie około 10 mln ton. Surowiec okrucowy przewidziany jest do wykorzystania w budownictwie.

Użytkowanie gruntów, rolnictwo, lasy

Wiodącą funkcją gminy Nowa Brzeźnica jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 7,6 km², co stanowi 71,5% powierzchni ogólnej gminy. Na terenie gminy występują przede wszystkim gleby

³ Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi

V i VI klasy bonitacyjnej żytnio- ziemniaczane. Pewien procent stanowią gleby bielcowe III klasy bonitacyjnej pszenno- buraczane, jednak są one w mniejszości.

Teren gminy Nowa Brzeźnica posiada bogate tereny gruntów leśnych zajmujące około 6,47 tys. ha (47,8% pow. gminy), z czego tylko 50,2% tj. 2,25 tys. ha pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych. Lesistość w Gminie wynosi 47,2%.

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Nowa Brzeźnica w 2013 roku

ogółem	ha	6 466,73
lesistość w % ⁴	%	47,2
grunty leśne publiczne ogółem	ha	3 345,13
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	3 345,13
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 246,94
grunty leśne prywatne	ha	3 121,60

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Dla gminy winny obowiązywać następujące zasady zagospodarowania terenów leśnych:

- utrzymanie obecnego użytkowania terenów poprzez poprawę stanu zdrowotności lasu;
- wzmocnienie funkcji ochronnej i zwiększenie lesistości w oparciu o obowiązujące przepisy szczególne; podjęcie analiz w celu wyznaczenia granicy polno - leśnej;
- wprowadzenie granicy polno- leśnej do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Szata roślinna

Charakterystycznym i ważnym elementem szaty roślinnej tego obszaru są zbiorowiska nieleśne. Występują tu zbiorowiska wodne, bagienne, łąkowe i torfowe, często z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin (m.in.: rosziczka okrągłolistna, rosziczka długolistna, modrzewnica zwyczajna i żurawina błotna). Zasadniczy zrąb flory tego obszaru tworzą gatunki wielu elementów geograficznych, wśród których dominujący charakter mają rośliny szeroko rozpowszechnione w północnej i środkowej Europie. Wiele jest tu gatunków o charakterze eurosyberyjskim (borówka czarna, siódmaczek leśny inne gatunki runa leśnego lasów sosnowych i mieszanych, z drzew: sosna zwyczajna i jarząb pospolity). Na wilgotnych łąkach, bagnach i torfowiskach spotyka się wiele roślin północnych (skrzyp błotny, turzyca bagienna, kilka gatunków mchów, gwiazdnica długolistna i bagno zwyczajne).

Lasy zajmują 17% powierzchni gminy Nowa Brzeźnica, w zbiorowiskach leśnych dominują bory sosnowe. Prócz sosen występują również: dąb, klon, wiąz, jesion, modrzew, brzoza, akacja, olcha, osika, lipa, wierzba i świerk.

Fauna

⁴ Definicja GUS: „Wskaźnik lesistości (lesistość) - stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).”

Fauna ssaków związanych ze zbiorowiskami leśnymi jest bardzo zróżnicowana. Występują tu duże parzystokopytne i drobne ssaki z rzędów: owadożerne, nietoperze, gryzonie, a także małe i średnie drapieżne. W dużych kompleksach leśnych występuje jeleń a najliczniejszym przedstawicielem tego rzędu jest sarna. Z rzędu owadożernych występują też: jeż wschodni, kret i ryjówki. Z gryzoni: nornica ruda, mysz leśna i mysz zaroślowa oraz wiewiórka ruda. Bogactwo fauny krajobrazu rolniczego zależy przede wszystkim od stopnia jego mozaikowości oraz intensywności prowadzonej tam gospodarki. Spotkać też tu można okazałe muchówki, np. bąka bydlęcego i łowika szerszeniaka, który swoim wyglądem przypomina szerszenia i często poluje na osy. Z motyli warto wymienić pazia królowej. Na łąkach z okazałymi owadami występuje turkuć podjadek. Dla ciepłych łąk ziółoroślowych charakterystycznym gatunkiem, i w ostatnich latach coraz częściej spotykanym, jest chroniony pająk tygrzyk paskowany, a z innych pająków - krzyżak łąkowy.

Na obszarach rolniczych spotykamy ptaki pochodzące z różnych biomów roślinności. Przykładem mogą być: pustułka, sierpówka, kawka, kos i szpak, ogatka i modraszka bogatka, modraszka, zaganiacz, piecuszek, zięba, dzwonec, a nawet kruk, puszczyk, myszołów, krogulec, kobuz, bocian. Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie gatunków łownych, tj. królik, zając, pełna populacja sarny. Na terenach mokradeł nadwarciańskich występują miejsca lęgowe ptactwa wodnego.

Obszary wymagające podjęcia działań ochronnych

Realizowanie przyjętej dla gminy polityki ekologicznej wiąże się z wyodrębnianiem na jej terenie obszarów podlegających różnym reżimom ochronnym:

1. obszary wymagające najwyższej ochrony - stanowią je obszary położone w dolinach rzek: Warty, Liswarty, Kocinki, częściowo Pisi oraz kompleksy leśne w ich otoczeniu. Obszary te będące fragmentem korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym w projektowanej Krajowej Sieci Ekologicznej (ECONET Polska), proponuje się objąć ochroną konserwatorską jako obszar chronionego krajobrazu atrakcyjny dla wykorzystania rekreacyjnego. Dla terenów o szczególnych wartościach przyrodniczych (ostoje, miejsca lęgowe rzadkich lub chronionych gatunków ptaków), po ich udokumentowaniu proponuje się wprowadzenie również innych form ochrony przyrody np. ochrony gatunkowej roślin lub zwierząt lub ochrony indywidualnej;

2. obszary wymagające wzmożonej ochrony decydujące o funkcjonowaniu przyrody, bioróżnorodności ekosystemów oraz zachowaniu powiązań przyrodniczych:

- korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i lokalnym;
- kompleksy leśne;
- obszary łąkowo - leśne w otoczeniu cieków wodnych;
- obszary występowania gleb mułowo- torfowych i torfowych;

3. obszary których użytkowanie winno być podporządkowane określonym rygorom:

- gleb wysokich klas bonitacyjnych – IIIa - IIIb klasy bonitacyjne gruntów ornych oraz III klasy bonitacyjnej użytków zielonych;
- Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) występujących w utworach górnej jury i górnej kredy proponowanych do ochrony;

4. obszary i obiekty wymagające przebudowy, odtworzenia lub wzbogacenia wartości ekologicznych:

– rzeki: Warta, Liswarta i Kocinka wymagające zdecydowanej poprawy stanu czystości wód powierzchniowych. Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi jakości wód w tych rzekach powinna na terenie gminy spełniać normy dla I klasy czystości;

– kompleksy leśne wymagają sukcesywnej przebudowy z uwagi na istniejące uszkodzenia spowodowane działalnością przemysłową oraz dominację monokultur sosnowych;

– „dzikie” składowiska wymagają likwidacji lub rekultywacji;

– niszczące stawy wskutek zaniechania działalności hodowlanej (kompleks stawów w miejscowości Dubidze) wskazane do odtworzenia pierwotnej funkcji.

3.1.5. Rys historyczny

„Nowa Brzeźnica to dawne miasto królewskie na skrzyżowaniu szlaków handlowych i siedziba starostwa niegrodowego. Przed 1265 r. przy starym trakcie handlowym z Rusi na Śląsk prowadzącym m.in. przez Radomsko, Wieluń powstało miasteczko Brzeźnica. Obok w pobliskim lesie, właśnie w 1265 książę Leszek Czarny zezwolił zasadzcom Marcinowi i Przybysławowi wykarczować 42 łany brzozowego lasu (od którego zapewne pochodzi nazwa „Brzeźnica”), założyć w tym miejscu nową osadę i nadał jej prawo średzkie.

Od tego czasu źródła historyczne mówią już o Starej i Nowej Brzeźnicy. Do tej drugiej właśnie, jako położonej korzystniej (bliżej brodu na rzece Pisi) w 1287 r. przeniesiono ośrodek miejski. Stara Brzeźnica występowała odtąd w dokumentach jedynie jako wieś (bądź przedmieście), a jej mieszkańcy długo nie mogli pogodzić się z faktem utraty praw miejskich, okazując odpowiednie przywileje jeszcze w XVII w. Obie miejscowości były własnością królewską. Od końca XIII w. Brzeźnica była siedzibą dystryktu - okręgu, a następnie starostwa niegrodowego w dobrach monarszych.

Na przełomie XIV i XV w. Nowa Brzeźnica przeżywała krótkotrwały rozkwit gospodarczy. W 1417 r. król Władysław Jagiełło ufundował tu murowany kościół parafialny, którego relikw (w postaci gotyckiej dzwonnicy) można odnaleźć do dziś w bryle obecnej świątyni. W 1459 r. miasteczko wystawiło 15 zbrojnych na wojnę pruską.

Zachowana spora lista zwolnień z opłat celnych świadczy, że mieszkańcy w dużym stopniu zajmowali się handlem. W 1564 r. było tu 4 rzeźników, 9 szewców, 9 piekarek, 2 karczmy i 2 młyny. Miasto miało przywilej na 4 jarmarki. W 1563 r. podatek zapłaciło 32 rzemieślników.

W pierwszej połowie XVII wieku miasto ucierpiało od epidemii i klęski głodowej, która w ciągu jednego roku spowodowała śmierć 90 mieszkańców. We wrześniu 1665 r., tuż przed klęską swych wojsk podczas starcia z rokoszanicem Jerzym Lubomirskim, w Nowej Brzeźnicy przebywał król Jan Kazimierz. W 1717 r. Sejm Rzeczypospolitej przekazał tutejsze starostwo niegrodowe klasztorowi oo. Paulinów z Częstochowy. Dochody z dóbr przeznaczano na pokrycie kosztów utrzymania twierdzy na Jasnej Górze.

Rozwój miasteczka zahamowały w XVII i w pocz. XVIII w. liczne pożary, epidemie oraz przemarsze wrogich wojsk. Pożar w 1727 r. pochłonął 70 domów, następny w 1790 r. strawił większą część zabudowań miejskich.

Ostatecznie w 1868 r., pod pretekstem udziału mieszkańców w powstaniach 1830-1831 i 1863-1864 Nowa Brzeźnica, podobnie jak wiele innych miasteczek ziemi łódzkiej utraciła prawa miejskie i do dzisiaj pozostaje wsią.

W Nowej Brzeźnicy urodził się Jan Długosz (1415-80) wielki polski kronikarz, historyk oraz dyplomata. Jego ojciec, Jan z rodu Wieniawów, niezamożny ziemianin pochodzący z Niedzielska pod Wieluniem,

był jednym z bohaterów bitwy pod Grunwaldem (wziął do niewoli komtura Markwarda von Salzbacha, rycerza Szumborka i wójta z Schaumburga) był starostą brzeźnickim.

W dniu 18 V 1987 roku Brzeźnica uroczyście obchodziła 700 lat swojego istnienia. W tym też dniu przed budynkiem Urzędu Gminy w Nowej Brzeźnicy dokonano odsłonięcia pomnika z popiersiem Jana Długosza. Imię Jana Długosza nosi dziś tutejsza szkoła podstawowa wzniesiona w ramach akcji "1000 szkół na Tysiąclecie".

Niedaleko brzeźnickiego rynku znajdują się słabo czytelne pozostałości starego założenia dworskiego, powstałego prawdopodobnie w miejscu nieukończonego zamku królewskiego. Według średniowiecznych zapisów zamek w Nowej Brzeźnicy rozpoczęto wznosić w XIV w, w czasach Kazimierza Wielkiego, jako jeden z wielu obiektów powstających wówczas w celu wzmocnienia obronności kraju i jego ówczesnej granicy zachodniej. Niewykluczone, że zamek w tym miejscu istniał już wcześniej (być może już w końcu XIII w.) a Kazimierz Wielki nakazał go jedynie rozbudować i zmodernizować, a przy okazji samo miasteczko otoczyć murem obronnym. Pierwsza wiadomość o zamku w Nowej Brzeźnicy pojawia się w źródłach z roku 1535, jednak w lustracji z lat 1564-65 odnotowano już tylko istnienie drewnianego dworu na kopcu, będącego siedzibą starostów brzeźnickich. Należy zatem przypuszczać, że w czasach Kazimierza Wielkiego rzeczywiście planowano budowę warowni, usypano wówczas kopiec otoczony fosą, ale prace chyba przerwano we wczesnej fazie budowy (być może z powodu śmierci monarchy) i w miejscu tym wznoszono później już tylko kolejne drewniane dwory.”⁵

⁵ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Brzeźnica”, Załącznik nr 1 do uchwały Nr 141/XXIII/13 Rady Gminy Nowa Brzeźnica z dnia 26.11.2013 roku

3.1.6. Rys kulturowy

Wśród jednostek kultury funkcjonujących na obszarze gminy Nowa Brzeźnica należy wymienić Gminną Bibliotekę Publiczną w Nowej Brzeźnicy wraz z punktem informatycznym oraz jej filie: Bibliotekę Publiczną Gminy Nowa Brzeźnica Filia w Dubidzicach oraz Bibliotekę Publiczną Gminy Nowa Brzeźnica Filia w Prusicku. Oprócz wypożyczeń oraz udostępniania książek w czytelnich, w bibliotekach można skorzystać z Internetu. Pracownicy bibliotek organizują: konkursy czytelnicze, wystawy książek, itp.

W 2012 roku księgozbiór bibliotek stanowiło 19725 woluminów, odnotowano 588 czytelników, zaś wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika wyniosły 17,5 woluminu.⁶

W Gminie funkcjonuje Orkiestra Dęta OSP w Starej Brzeźnicy. Powstała ona na początku lat 50- tych. Podczas swojej działalności zespół brał udział we wszelkiego rodzaju uroczystościach kościelnych, strażackich itp. W latach 90- tych orkiestra przeszła kryzys i była bliska upadku. Słaby rozwój i brak nowych członków doprowadził do tego, iż w roku 2000 liczyła ona tylko 12 osób. Dopiero w styczniu 2001 roku została utworzona nowa orkiestra. Początkowo zgłosiło się 25 kandydatów z czego 7 należało do starego składu. Z Urzędu Gminy został przydzielony kapelmistrz pan Henryk Kęsoń. Już po kilku miesiącach działalności zostało zakupione letnie umundurowanie i kilka nowych instrumentów.

Pierwszy poważny sprawdzian orkiestry to udział w Powiatowej Prezentacji Orkiestr Dętych w Strzelcach Wielkich.

Początkowo, z powodu braku sali próby odbywały się w prywatnym mieszkaniu. Dzięki staraniom i zaangażowaniu członków orkiestry i finansowej pomocy Zarządu Wojewódzkiego OSP, udało się jednak wyremontować salę w remizie strażackiej. W ciągu roku działalności orkiestry dętej został utworzony 38- osobowy skład, z czego 60% to młodzież do lat osiemnastu. Do szybkiego rozwoju orkiestry w dużym stopniu przyczynili się mieszkańcy Starej Brzeźnicy, którzy niejednokrotnie wspierali ją finansowo. W roku 2002 na II Powiatowym Przeglądzie Orkiestr Dętych w Sulmierzycach orkiestra zajęła III miejsce, co można uznać za duży sukces zważywszy na krótki okres jej działalności. Miejsce to zostało utrzymane także na kolejnym - III Powiatowym Przeglądzie Orkiestr w Pajęcznie w 2004 roku.

W lutym 2005 roku kapelmistrzem orkiestry został pan Henryk Iwaniuk - emerytowany nauczyciel szkoły muzycznej w Częstochowie, pracownik Filharmonii Częstochowskiej mający wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu orkiestr dętych.

Od 2003 roku Orkiestra Dęta ze Starej Brzeźnicy uczestniczy w pielgrzymce na Jasną Górę, cały czas prężnie się rozwija, bierze aktywny udział w życiu publicznym gminy i powiatu, uczestnicząc w wielu imprezach kościelnych, świeckich i strażackich.

⁶ Główny Urząd statystyczny, BDL

Spółeczności lokalne zgłaszają zapotrzebowanie na doposażenie orkiestry w odpowiedni sprzęt oraz stroje.

W Gminie brakuje miejsc spotkań dla mieszkańców. Brakuje świetlic wiejskich, w których lokalna społeczność mogłaby organizować wspólne imprezy kulturalne, zabawy czy zajęcia edukacyjne dla dzieci. Takie miejsca sprzyjałyby realizacji przedsięwzięć kulturalnych dla najmłodszych mieszkańców Gminy.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne

„Dominującą funkcją w gminie jest rolnictwo i leśnictwo, funkcją uzupełniającą rekreacja i wypoczynek oraz w mniejszym stopniu mieszkalnictwo i wytwórczość. Na terenie Gminy występuje systematyczny rozwój sieci osadniczej, skutkującej wzrostem powierzchni zajmowanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo- usługową, mieszkaniowo- rekreacyjną, rzadziej związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. W niewielkim stopniu następuje również rozwój funkcji rekreacyjnej i rekreacji indywidualnej (Prusicko, Kuźnica).

Miejscowościami o zauważalnym ruchu budowlanym są: Prusicko, Nowa Brzeźnica, Stara Brzeźnica, Dubidze i Dworszowice Kościelne. Działalność gospodarcza rozwija się głównie w kierunku drobnej wytwórczości rzemiosła i usług. Najczęściej rozwój terenów mieszkaniowych i usługowych oraz produkcyjno- usługowych odbywa się na użytkach rolnych, wzdłuż dróg.

Degradację walorów krajobrazowych powoduje eksploatacja złóż surowców mineralnych, której pozostałością są nierekultywowane wyrobiska, często wykorzystywane jako „dzikie” składowiska odpadów. Rozpoznawalnym elementem krajobrazu gminy są podworskie stawy hodowlane.

(...)

Gmina posiada w swoich zasobach atrakcyjne tereny inwestycyjne w miejscowościach:

- Prusicko - Rybaki - ok.6 ha dla potrzeb zabudowy mieszkaniowo- rekreacyjnej;
- Wólka Prusicka dla potrzeb zabudowy usługowo- mieszkaniowej;
- Nowa Brzeźnica dla potrzeb aktywności gospodarczej i sfery produkcyjnej;
- Dworszowice Kościelne dla potrzeb aktywności gospodarczej i sfery produkcyjnej.

Pozostałe grunty stanowiące własność Gminy to w większości tereny usług publicznych (urząd gminy, dom kultury, szkoły, przedszkola, boiska, remizy), infrastruktury technicznej (ujęcia wód) oraz drogi gminne. Pośród działek niezabudowanych jedynie nieliczne mogą być wykorzystane do zabudowy.”⁷

⁷ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Brzeźnica”, Załącznik nr 1 do uchwały Nr 141/XXIII/13 Rady Gminy Nowa Brzeźnica z dnia 26.11.2013 roku

3.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Podstawowe połączenia komunikacyjne o znaczeniu regionalnym zapewniają przebiegające przez Gminę Nowa Brzeźnica:

- droga krajowa nr 42 Kluczbork – Pajęczno – Nowa Brzeźnica – Radomsko;
- drogi wojewódzkie: nr 483 Częstochowa – Łask oraz
nr 492 Kłobuck – Ostrowy – Ważne Młyny;
- jednotorowa linia kolejowa Częstochowa – Chorzew Siemkowice – Gdynia, ze stacją w Nowej Brzeźnicy i przystankami w Dubidzach i Ważnych Młynach.

Do dróg powiatowych należą:

Wykaz dróg powiatowych w gminie Nowa Brzeźnica:

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km
3521E	Wąsosz – Kuźnica - Wólka Prusicka	8,5
3517E	droga powiatowa 3516E - Dubidze	2,7
3518E	Wola Wiewiecka - Kruplin	3,1
3510E	Pajęczno - Patrzyków - Łązek	0,9
3523E	droga krajowa 42 - Ważne Młyny	4,0
3524E	droga wojewódzka 483 – Prusicko - Wikłów	5,8
3520E	Dworszowice - Łązek	7,3
Razem		32,3

Źródło: Oficjalna Strona Powiatu Pajęczańskiego, www.powiatpajeczno.pl

Stan dróg gminnych jest stosunkowo dobry; wymagane jest pokrycie dywanikiem asfaltowym części dróg utwardzonych oraz realizacja chodników.

Bardzo ważną rolę odgrywają w Gminie drogi dojazdowe do pól, które pozostają w złym stanie technicznym i również pożądana jest ich modernizacja.

Niezbędne staje się także wykonanie chodników i ścieżek rowerowych oraz oświetlenie dróg lub wykonanie ich doświetlenia.

Stan dróg powiatowych jest wystarczający; konieczna jest szybka ich modernizacja, w tym realizacja chodników wzdłuż terenów zamieszkałych.

Stan dróg wojewódzkich jest bardzo dobry; w ostatnich latach przeprowadzono stosowne remonty i modernizacje.

Infrastruktura wodociągowa

W 2013 roku w gminie Nowa Brzeźnica funkcjonowało 109,5 km czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej oraz 1276 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Gospodarstwom domowym dostarczono 170,1 dam³ wody.

W 2012 roku z sieci wodociągowej korzystało 3551 osób, czyli 74,6% ogółu ludności. Dostęp do sieci wodociągowej miało 1431 mieszkań, czyli 84,23% ogółu.⁸

W Gminie zlokalizowane są następujące wodociągi:

- Wodociąg Janki ze stacją uzdatniania wody w Jankach,
- Wodociąg Strzelce Wielkie ze stacją uzdatniania wody w Dębowcu,
- Wodociąg Wólka Prusicka ze stacją uzdatniania wody w Wólce Prusickiej,
- Wodociąg Prusicko ze stacją uzdatniania wody w Prusicku.

W roku 2010 wybudowano wodociąg Gojśc – Ważne Młyny o długości ok. 1800 mb z 99 przyłączami.

W planie jest budowa nowych studni (zapasowych) do istniejących ujęć w Prusicku i Wólce Prusickiej.

Plan przewiduje rozbudowę istniejącego wodociągu w Nowej Brzeźnicy i Orczuchach o długości 1500 mb oraz wymianę rur azbestowych na nielicznych odcinkach.

Infrastruktura kanalizacyjna

Obecnie Gmina nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej. Zgodnie z koncepcją Kanalizacji sanitarnej dla gminy Nowa Brzeźnica, docelowo przewiduje się odprowadzenie ścieków sanitarnych do gminnego systemu kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem jako rozwiązania tymczasowego, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej gromadzenia ścieków w bezodpływowych zbiornikach do okresowego gromadzenia nieczystości ciekłych i ich wywożenie do punktu zlewnego.

Docelowo przewiduje się realizację oczyszczalni ścieków w następujących miejscowościach:

- Nowa Brzeźnica - dla obsługi zwartej zabudowy: Nowej i Starej Brzeźnicy, Kruplina; odbiornik ścieków oczyszczonych - rzeka Pisia powyżej projektowanego zbiornika retencyjnego (wybrana dla oczyszczalni technologia winna gwarantować zachowanie wysokiej klasy czystości wody w odbiorniku);
- Dubidze - dla obsługi: zwartej zabudowy Dubidz, Kolonii Dubidze i Pieńków Dubidzkich; odbiornik ścieków oczyszczonych rzeka Pisia w rejonie kompleksów stawów hodowlanych (wymagania odnośnie technologii oczyszczania ścieków j.w.);
- Dworszowice Kościelne dla obsługi: zwartej zabudowy Dworszowice Kościelnych, Dworszowice Kościelnych - Kolonii i Konstantynowa; odbiornik ścieków oczyszczonych - ciek bez nazwy, prawy dopływ Warty;
- Wólka Prusicka dla obsługi: zwartej zabudowy Wólki Prusickiej, Kuźnicy, Ważnych Młynów; odbiornik ścieków oczyszczonych - rzeka Kocinka;
- Prusicko - dla obsługi zwartej zabudowy wsi; odbiornik ścieków oczyszczonych rzeka Warta.

⁸ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Ciepłownictwo

Na obszarze Gminy w budynkach użyteczności publicznej funkcjonują wyłącznie kotłownie opalane paliwem stałym (węgiel, koks) oraz olejem opałowym. Uzupełnieniem energetyki grzewczej są indywidualne piece gazowe na propan-butan, olejowe i energię elektryczną.

W projekcie jest modernizacja kotłowni na paliwo stałe.

Elektroenergetyka

Dla prawidłowej obsługi nowych odbiorców wymagana będzie budowa stacji transformatorowych 15/0,4 kV zasilanych odcinkami linii 15 kV. Lokalizacja i typ stacji będzie ustalony w trakcie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Gazyfikacja

W Gminie występuje brak gazyfikacji przewodowej. Zaopatrzenie w gaz nie stanowi zadania własnego Gminy i realizacja inwestycji w tym zakresie jest uzależniona od planów inwestycyjnych jednostek i firm zewnętrznych, zgodnie z zasadami określonymi w Prawie energetycznym.

Telekomunikacja

Dla poprawy poziomu życia mieszkańców i atrakcyjności inwestycyjnej Gminy należy stopniowo realizować sieć telekomunikacji.

Mieszkańcy mają dostęp do sieci telefonii bezprzewodowej. W Sołectwie Kuźnica zgłasza się problem słabego lub braku zasięgu dwóch Operatorów.

Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 roku weszły w życie nowe przepisy dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi, w związku z którymi Gmina przejęła obowiązki odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, co wynika z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz nieruchomości niezamieszkałych zgodnie ze stosownie podjętą uchwałą przez Radę Gminy Nowa Brzeźnica Nr 91/XVII/12 z dnia 21 grudnia 2012 roku w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne.

Firmą świadczącą usługi w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie Gminy Nowa Brzeźnica jest EKO-REGION sp. z o.o. w Bełchatowie.

Odpady komunalne zmieszane, zielone oraz pozostałości z sortowania z terenu Gminy Nowa Brzeźnica przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, która znajduje się w Dylowie w gminie Pajęczno, a której właścicielem jest spółka EKO-REGION.

Odpady segregowane podlegają podziałowi na: surowce suche, szkło i odpady zmieszane.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady wielkogabarytowe pochodzące z gospodarstw domowych są odbierane bezpośrednio od mieszkańców Gminy dwa razy do roku (wiosną/jesienią) przez spółkę EKO-REGION. O terminach odbioru mieszkańcy Gminy są informowani na bieżąco z odpowiednim wyprzedzeniem.

Zużyte baterie mieszkańcy Gminy może oddać do punktów wyposażonych w pojemniki na tego typu odpady zlokalizowanych w:

- Urzędzie Gminy w Nowej Brzeźnicy,
- Publicznym Gimnazjum w Nowej Brzeźnicy,
- Publicznej Szkole Podstawowej w Nowej Brzeźnicy,
- Filii w Dubidzjach Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy,
- Filii w Prusicku Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy,
- Filii w Dworszowicach Kościelnych Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy.

Przeterminowane leki mieszkańcy Gminy może oddać do punktów wyposażonych w pojemniki na tego typu odpady zlokalizowanych w:

- Aptece Prywatnej, Nowa Brzeźnica, ul. Kościuszki 26,
- Punkcie Aptecznym, Nowa Brzeźnica, ul. Kościuszki 59.

3.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Nowa Brzeźnica jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną.

3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

„Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2).”⁹

Na podstawie „Wykazu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków – stan na 30 czerwca 2014”, do obiektów zabytkowych na obszarze Gminy Nowa Brzeźnica zaliczają się¹⁰:

- ◆ Dubidze
 - zespół dworski, nr rej.: 463/89 z 4.08.1989:
 - dwór;
 - park.
- ◆ Dworszowice Kościelne
 - kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła, 1830, nr rej.: 198-X-8 z 1946 oraz 645/67 z 30.08.1967;
 - cmentarz katolicki, nr rej.: 498/89 z 21.11.1989.
- ◆ Nowa Brzeźnica
 - zespół kościoła parafialnego, nr rej.: A/128 z 16.07.2012 (dzwonnica, nr rej.: 641/67 z 29.08.1967):
 - kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, 1902-11, dzwonnica, k. XV;
 - d. cmentarz przy kościele, XIII - pocz. XIX;
 - ogrodzenie, mur./met., pocz. XX;
 - plebania, 1884;
 - cmentarz rzymsko- katolicki, 1 poł. XIX, nr rej.: A/498/89 z 21.11.1989;
 - ogrodzenie z bramą, nr rej.: j.w.

⁹ Narodowy Instytut Dziedzictwa www.nid.pl

¹⁰ Narodowy Instytut Dziedzictwa www.nid.pl

Obszary i obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków:¹¹

- ◆ Dworszowice Kościelne
 - zespół kościoła parafialnego p.w. św. Michała Archanioła, w tym:
 - plebania murowana z pocz. XX w.,
 - dzwonnica murowana z pocz. XIX w.
- ◆ Nowa Brzeźnica
 - zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela z XV-XX w., w tym:
 - kapliczka rzymsko-katolicka murowana z 1908r.,
 - plebania murowana z 1884r.,
 - kościół parafialny rzymsko- katolicki p.w. Św. Jana Chrzciciela murowany z 1902 - 1910r.,
 - ogrodzenie kościelne, po 1910r.
 - cmentarz przykościelny rzymsko- katolicki z XIII w.,
- ◆ Nowa Brzeźnica
 - zespół cmentarny z XIX w., w tym:
 - kaplica cmentarna murowana - w obrębie cmentarza, XIX w.;
- ◆ Dubidze
 - otoczenie zespołu dworsko- pałacowego w Dubidzach, XIX/ XX w.;
 - obręb Stara Brzeźnica (w lesie) - cmentarz żydowski XIX w.;
- ◆ Konstąntynów
 - cmentarz ewangelicki, XIX/XX w.;
- ◆ Prusicko
 - cmentarz rzymsko- katolicki, 1940r.;
 - cmentarz wojenny z I Wojny Światowej, 1914r.;
- ◆ Dworszowice Kościelne
 - cmentarz przykościelny rzymsko- katolicki - w obrębie zespołu kościelnego p.w. św. Michała Archanioła XIV w.;
- ◆ Dubidze
 - kuźnia murowana z pocz. XX w., w obrębie zespołu dworsko- parkowego wpisanego do rejestru zabytków,
 - oficyna murowana, w obrębie zespołu dworsko- parkowego wpisanego do rejestru zabytków,
 - spichlerz murowany z XIX/ XX w., w obrębie zespołu dworsko- parkowego wpisanego do rejestru zabytków,
 - kapliczka rzymsko- katolicka murowana z XIX/ XX w., przy drodze wojew. 483;

¹¹ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Brzeźnica”

- ◆ Dworszowice Kościelne
 - kaplica murowana z XIX/ XX w.;
 - chałupa drewniana ul. Strażacka 5, z ok. 1920r.
- ◆ Nowa Brzeźnica
 - kapliczka rzymsko- katolicka murowana z ok.1911r.;
- ◆ Ważne Młyny
 - kapliczka rzymsko- katolicka murowana z XVIII/ XIX w.;
- ◆ Zimna Woda
 - dom drewniany nr 9 - z 1910r.

- ◆ Licznie występujące stanowiska archeologiczne – około 200;
- ◆ Strefy ekspozycji przestrzennej - ochrona otoczenia i ekspozycji zabytków stanowiących dominanty krajobrazowe w Dubidzach, Nowej Brzeźnicy i Dworszowicach Kościelnych;
- ◆ Historyczne układy przestrzenne w miejscowościach: Nowa i Stara Brzeźnica, Prusicko, ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Poszczególne z obiektów wymagają odnowy, konieczne jest również uporządkowanie terenów wokół nich.

3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

W Gminie funkcjonuje „Program Ochrony Środowiska Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2012 - 2015 z perspektywą do 2019 roku”, stanowiący Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 59/XII/12 Rady Gminy Nowa Brzeźnica z dnia 21 lutego 2012 r.

Jak zapisano w Programie: „W programie uwzględniono wszystkie aspekty ochrony środowiska i zrównoważonego użytkowania jego zasobów - od edukacji ekologicznej, poprzez ochronę gleb aż po problematykę bezpieczeństwa ekologicznego. Jednakże uwarunkowania regionalne i lokalne powodują, że najistotniejsze zadania do rozwiązania w najbliższych latach koncentrują się głównie wokół:

- rozwiązania problemów gospodarki wodno- ściekowej,
- poprawy bilansu hydrologicznego,
- ochrony gleb i przestrzeni przyrodniczej w warunkach gospodarki rolnej.

Zadaniami, których rozwiązaniem w najbliższych latach winno stać się troską mieszkańców i władz gminy to:

- docelowe 100% zwodociągowanie gminy,
- budowa przydomowych oczyszczalni oraz rozpoczęcie budowy kanalizacji sanitarnej,
- zaopatrzenie w energię cieplną ze źródeł ekologicznych (gaz, oleje o niskiej zawartości siarki, energia elektryczna),
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa,
- realizacja zadrzewień dolinnych i śródpolnych.

(...). Zasadniczym zadaniem programu jest określenie zakresu zadań przewidzianych do realizacji na terenie gminy, nadających się do finansowania ze środków zewnętrznych.”

W Gminie wdrażany jest również „Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Nowa Brzeźnica”. W dokumencie zapisano: „Celem opracowania Programu jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 r. Program zakłada realizację zadań inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów Gminy Nowa Brzeźnica z wyrobów zawierających azbest (usuwanie płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji budynków) oraz pozainwestycyjnych, polegających na:

- a) organizacji kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- b) wdrożeniu monitoringu realizacji Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Nowa Brzeźnica,
- c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,
- d) okresowej weryfikacji i aktualizacji Programu.”

3.3. Sfera społeczna

3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Liczba i struktura ludności

Według danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny, w 2013 roku gminę Nowa Brzeźnica zamieszkiwało faktycznie 4729 osób, w tym 2352 kobiety (49,74% ogółu) oraz 2377 mężczyzn. W latach 2003 – 2009 w podziale na płeć nieznacznie większość stanowiły kobiety, zaś od roku 2010 mężczyźni.

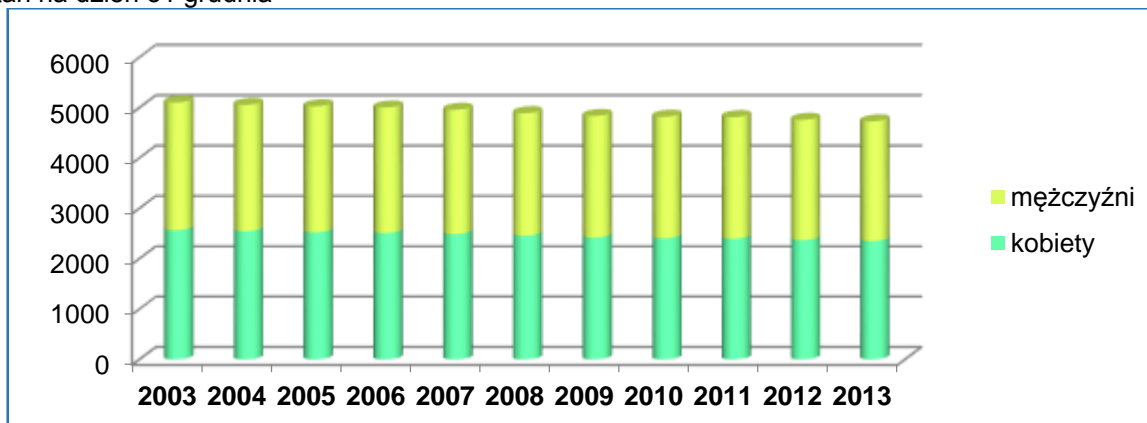
Liczba ludności w gminie Nowa Brzeźnica wg podziału na płeć, wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na dzień 31 grudnia

	ogółem	kobiety	mężczyźni	udział kobiet w liczbie ludności ogółem
2003	5 103	2 567	2 536	50,30%
2004	5 057	2 548	2 509	50,39%
2005	5 028	2 525	2 503	50,22%
2006	5 004	2 511	2 493	50,18%
2007	4 958	2 492	2 466	50,26%
2008	4 892	2 458	2 434	50,25%
2009	4 836	2 422	2 414	50,08%
2010	4 821	2 408	2 413	49,95%
2011	4 812	2 397	2 415	49,81%
2012	4 759	2 370	2 389	49,80%
2013	4 729	2 352	2 377	49,74%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Liczba ludności stopniowo ulega zmniejszeniu, w 2013 roku w porównaniu do roku 2003 ubyły 374 osoby.

Liczba ludności w gminie Nowa Brzeźnica wg podziału na płeć, wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na dzień 31 grudnia

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Analiza liczby ludności wg grup wieku wskazuje na znaczny wzrost liczby osób w wieku od 55 roku życia. Największą grupę stanowią mieszkańcy w kategorii „70 lat i więcej”, co świadczy o wydłużaniu się życia ludzkiego i jednocześnie stanowi wyzwanie dla władz samorządowych i organizacji, w zakresie opieki medycznej, ale również kultury i rozrywki.

Ludność w gminie Nowa Brzeźnica wg grup wieku

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4 lat	225	209	209	198	200	208	211	211	210	204	199
5-9 lat	323	304	278	256	236	219	205	223	219	216	214
10-14 lat	365	378	359	368	345	320	297	263	242	243	229
15-19 lat	378	370	376	362	349	340	343	329	340	316	297
20-24 lat	396	392	378	364	371	368	357	386	366	338	336
25-29 lat	353	357	377	396	385	386	383	355	347	358	352
30-34 lat	339	334	343	340	341	339	345	370	377	363	366
35-39 lat	306	298	308	318	325	325	325	329	344	346	353
40-44 lat	321	319	296	284	304	298	291	310	313	321	314
45-49 lat	386	389	379	356	329	311	306	292	287	305	304
50-54 lat	326	333	351	364	367	384	378	364	344	319	307
55-59 lat	286	304	324	343	340	320	327	338	345	347	363
60-64 lat	179	178	175	207	245	270	285	298	313	305	300
65-69 lat	247	231	220	185	166	163	165	148	185	216	239
70 lat i więcej	673	661	655	663	655	641	618	605	580	562	556

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Ruch naturalny ludności

Tabela poniżej przedstawia ruch naturalny ludności w Gminie Nowa Brzeźnica, uwzględniając liczbę urodzeń żywych, zgonów ogółem oraz przyrost naturalny stanowiący różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów.

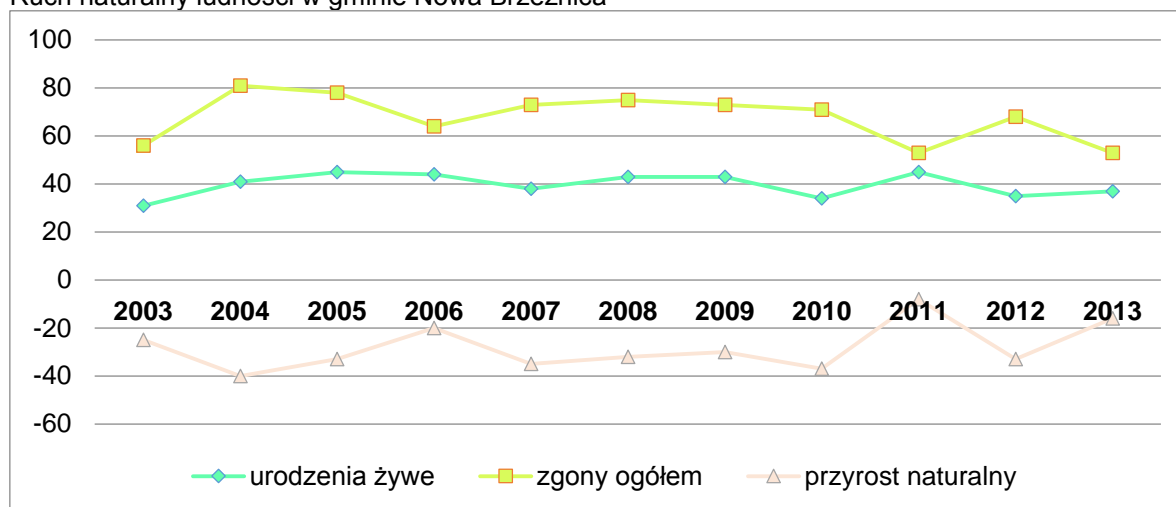
Ruch naturalny ludności w gminie Nowa Brzeźnica

	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2003	31	56	-25
2004	41	81	-40
2005	45	78	-33
2006	44	64	-20
2007	38	73	-35
2008	43	75	-32
2009	43	73	-30
2010	34	71	-37
2011	45	53	-8
2012	35	68	-33
2013	37	53	-16

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W latach 2003 – 2013 liczba zgonów co roku przewyższała liczbę urodzeń żywych stąd ujemne wartości przyrostu naturalnego.

Ruch naturalny ludności w gminie Nowa Brzeźnica

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Wśród jednostek terytorialnych na obszarze powiatu pączęzańskiego w 2013 roku tylko w Mieście Działoszyn i gminie wiejskiej Siemkowice odnotowano dodatni przyrost naturalny. W pozostałych gminach wiejskich statystyki kształtują się podobnie do tych w Nowej Brzeźnicy.

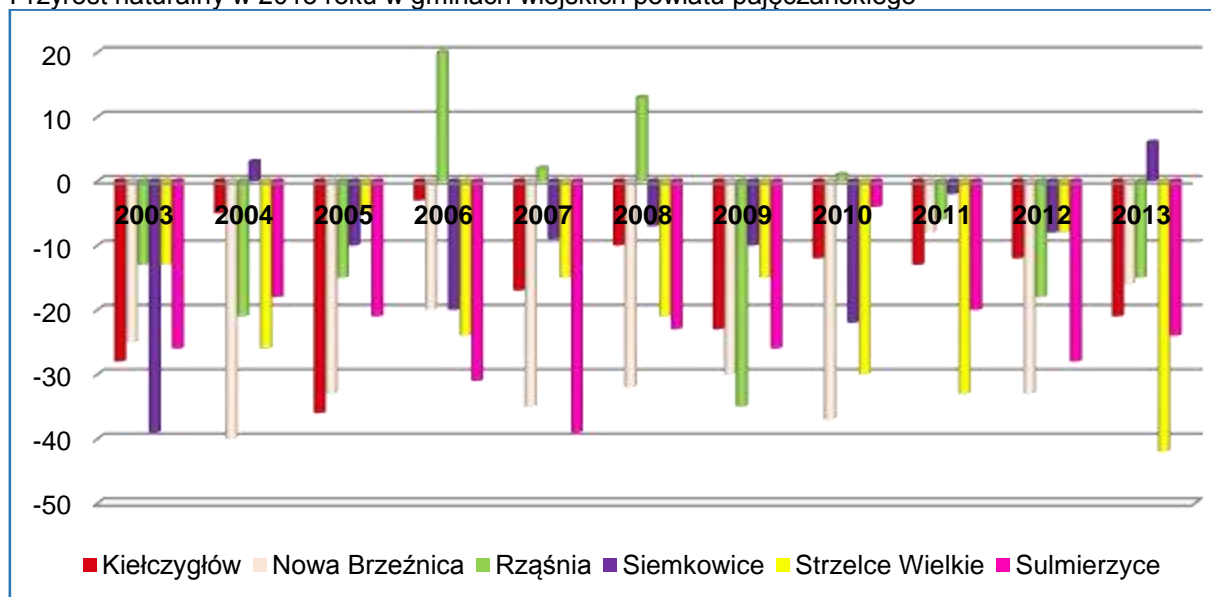
Przyrost naturalny w powiecie pączęzańskim

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat pączęzański	-179	-100	-131	-42	-110	-64	-175	-79	-71	-123	-134
Działoszyn - gm. miejsko-wiejska	4	4	-11	12	-5	13	3	18	-2	-9	-20
Działoszyn - miasto	15	27	9	13	2	1	3	18	-10	2	4
Działoszyn - obszar wiejski	-11	-23	-20	-1	-7	12	0	0	8	-11	-24
Kielczygłów - gm. wiejska	-28	-5	-36	-3	-17	-10	-23	-12	-13	-12	-21
Nowa Brzeźnica - gm. wiejska	-25	-40	-33	-20	-35	-32	-30	-37	-8	-33	-16
Pączęczno - gm. miejsko-wiejska	-39	3	0	24	8	3	-39	7	13	-7	-2
Pączęczno - miasto	1	35	10	31	20	16	-15	14	16	3	-1
Pączęczno - obszar wiejski	-40	-32	-10	-7	-12	-13	-24	-7	-3	-10	-1
Rząśnia - gm. wiejska	-13	-21	-15	20	2	13	-35	1	-6	-18	-15
Siemkowice - gm. wiejska	-39	3	-10	-20	-9	-7	-10	-22	-2	-8	6
Strzelce Wielkie - gm. wiejska	-13	-26	-5	-24	-15	-21	-15	-30	-33	-8	-42
Sulmierzyce - gm. wiejska	-26	-18	-21	-31	-39	-23	-26	-4	-20	-28	-24

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W gminach wiejskich powiatu pączęzańskiego dodatni przyrost naturalny występuje w gminach Siemkowice oraz Rząśnia na drodze wyjątku. W pozostałych latach rejestruje się wartości ujemne.

Przyrost naturalny w 2013 roku w gminach wiejskich powiatu pajęczańskiego

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Ekonomiczne grupy wieku

Poniżej przedstawiono strukturę ludności wg. ekonomicznych grup wieku, a zatem wg podziału, który obrazuje, jaka część społeczeństwa jest zdolna do pracy. W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Ludność w gminie Nowa Brzeźnica wg ekonomicznych grup wieku

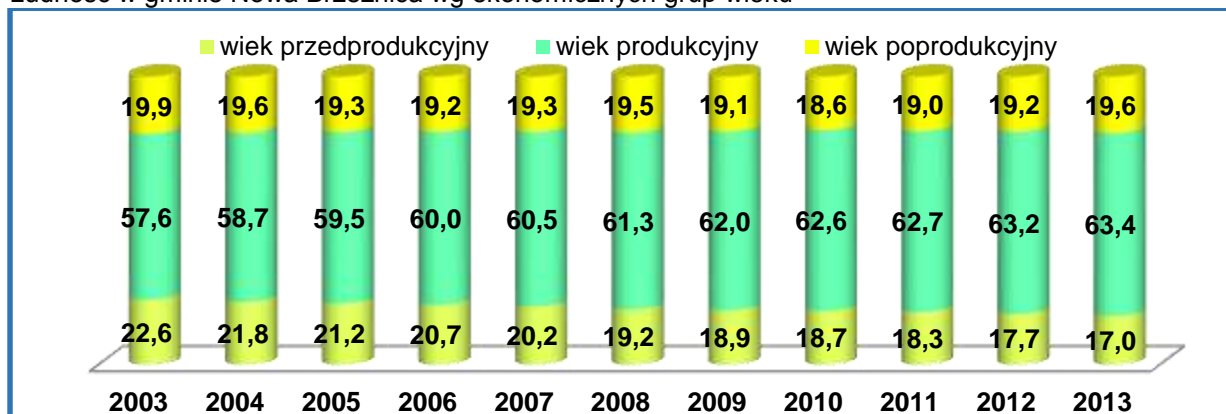
	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	liczba osób	w % w ogółem ludności	liczba osób	w % w ogółem ludności	liczba osób	w % w ogółem ludności
2003	1 151	22,6	2 939	57,6	1 013	19,9
2004	1 101	21,8	2 967	58,7	989	19,6
2005	1 067	21,2	2 990	59,5	971	19,3
2006	1 038	20,7	3 004	60,0	962	19,2
2007	1 002	20,2	2 999	60,5	957	19,3
2008	938	19,2	3 000	61,3	954	19,5
2009	914	18,9	2 996	62,0	926	19,1
2010	902	18,7	3 020	62,6	899	18,6
2011	881	18,3	3 018	62,7	913	19,0
2012	840	17,7	3 006	63,2	913	19,2
2013	804	17,0	3 000	63,4	925	19,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W latach 2003 – 2013:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 347 osób;
- liczba ludności w wieku produkcyjnym zwiększyła się o 61 osób;
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zmniejszyła się o 88 osób.

Ludność w gminie Nowa Brzeźnica wg ekonomicznych grup wieku

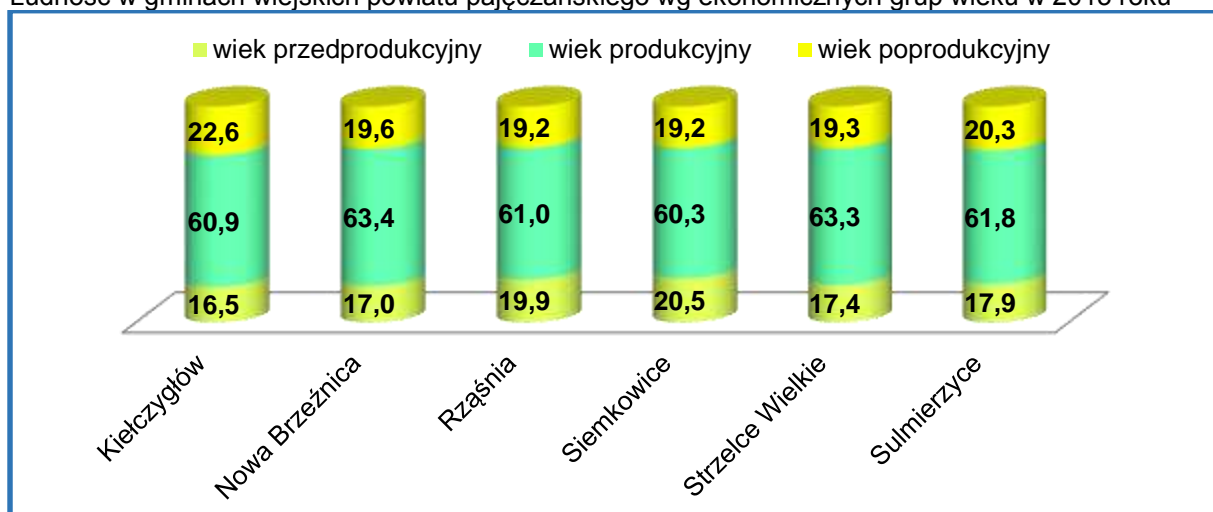

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Procentowy udział poszczególnych grup wieku w ogóle ludności wskazuje, iż w analizowanym okresie dość dynamicznie wzrasta udział ludności w wieku produkcyjnym oraz maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym będzie zatem utrzymywać się na zbliżonym do obecnego poziomie.

Wśród gmin wiejskich powiatu pajęczańskiego, w gminie Nowa Brzeźnica występuje najwyższy udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności, a zatem jest tu największy potencjał zasobów ludzkich dla wykonywania pracy. Największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w gminie Siemkowice, zaś w wieku poprodukcyjnym w gminie Kielczygłów (tutaj wystąpił również najniższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym).

Ludność w gminach wiejskich powiatu pajęczańskiego wg ekonomicznych grup wieku w 2013 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Migracje ludności

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrownkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności.”¹² Tabele poniżej przedstawiają saldo migracji¹³ wewnętrznych oraz zagranicznych w latach 2003 – 2013. Kolorem zielonym zaznaczono dodatnie wartości salda.

Saldo migracji wewnętrznych¹⁴ w powiecie pajęczańskim

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat pajęczański	-144	-174	-132	-100	-80	-97	-75	-138	-88	-141	-94
Działoszyn – gm. miejsko-wiejska	-51	-55	-58	-45	-16	-42	-32	-37	-70	-41	-77
Działoszyn - miasto	-38	-54	-64	-35	-61	-60	-47	-67	-57	-36	-104
Działoszyn - obszar wiejski	-13	-1	6	-10	45	18	15	30	-13	-5	27
Kielczygłów - gm. wiejska	-3	-7	13	3	-2	-1	8	-26	-18	-24	-16
Nowa Brzeźnica - gm. wiejska	-14	12	-13	3	5	-25	-30	-3	0	-23	-21
mężczyźni	-7	5	-8	5	5	-18	-8	4	1	-6	-6
kobiety	-7	7	-5	-2	0	-7	-22	-7	-1	-17	-15
Pajęczno - gm. miejsko-wiejska	-44	-72	-14	-38	-60	18	5	-24	-2	-29	9
Pajęczno - miasto	-33	-85	-26	-45	-34	10	16	-25	-7	-17	15
Pajęczno - obszar wiejski	-11	13	12	7	-26	8	-11	1	5	-12	-6
Rząśnia - gm. wiejska	-36	-25	-20	14	29	-20	-4	-5	5	-2	9
Siemkowice - gm. wiejska	7	-20	-17	-39	-14	-14	-9	-13	-12	-6	-7
Strzelce Wielkie - gm. wiejska	2	-17	1	-5	-20	-13	-12	6	6	-13	8
Sulmierzyce - gm. wiejska	-5	10	-24	7	-2	0	-1	-36	3	-3	1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

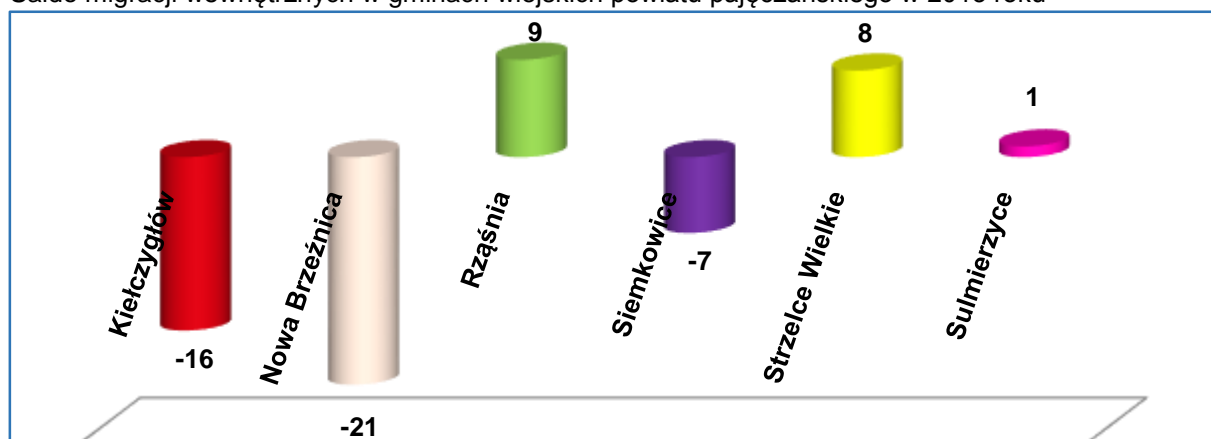
W większości analizowanych lat w gminie Nowa Brzeźnica saldo migracji wewnętrznych było ujemne. Wg podziału na płeć w ostatnich latach to więcej kobiet opuszczało Gminę. W całym powiecie pajęczańskim w latach 2003 – 2013 saldo było ujemne.

¹² Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

¹³ „Saldo migracji to różnica między napływem i odpływem migracyjnym.” Definicja zaczerpnięta ze strony Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

¹⁴ „Migracje wewnętrzne to przemieszczenia ludności w granicach państwa, czyli zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie.” Definicja zaczerpnięta ze strony Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Saldo migracji wewnętrznych w gminach wiejskich powiatu pajęczańskiego w 2013 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W porównaniu do pozostałych gmin wiejskich, Nowa Brzeźnica nie wyróżnia się pod względem badanej cechy, jednak w 2013 roku odnotowano tu najniższą wartość salda migracji wewnętrznych.

Saldo migracji zagranicznych w gminie Nowa Brzeźnica kształtowało się w przedziale <-1; 2>. Ludność charakteryzuje się niewielką mobilnością w kierunkach zagranicznych - wg oficjalnych statystyk.

Największe zmiany dostrzegalne są w gminach miejsko- wiejskich oraz na obszarze miast.

W całym powiecie pajęczańskim najniższą wartość salda zarejestrowano w roku 2006 (-31), zaś najwyższą w roku 2012 (+7).

Saldo migracji zagranicznych¹⁵ w powiecie pajęczańskim

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat pajęczański	2	-4	-5	-31	1	2	6	-2	-1	7	-11
Działoszyn – gm. miejsko-wiejska	0	-1	-2	-8	2	-2	1	-2	-2	0	-5
Działoszyn - miasto	0	-1	-1	-3	-2	-2	1	-1	-3	-1	-3
Działoszyn - obszar wiejski	0	0	-1	-5	4	0	0	-1	1	1	-2
Kielczygłów - gm. wiejska	0	0	1	-1	0	0	1	1	2	1	0
Nowa Brzeźnica - gm. wiejska	1	0	1	0	0	-1	1	0	-1	2	-1
mężczyźni	1	0	0	0	0	-1	1	0	-1	0	-1
kobiety	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0
Pajęczno - gm. miejsko- wiejska	1	-3	-5	-11	-1	4	2	-1	-1	3	-3
Pajęczno - miasto	1	0	-2	-10	-2	2	1	1	1	2	-2
Pajęczno - obszar wiejski	0	-3	-3	-1	1	2	1	-2	-2	1	-1
Rząśnia - gm. wiejska	0	0	0	-1	1	0	0	0	0	1	0
Siemkowice - gm. wiejska	0	0	0	-4	0	0	0	0	0	0	0
Strzelce Wielkie - gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sulmierzyce - gm. wiejska	0	0	0	-6	-1	1	1	0	1	0	-2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

¹⁵ „Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy.” Definicja zaczerpnięta ze strony Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Migracje ludności są doskonałym odzwierciedleniem sytuacji społeczno- gospodarczej panującej na danym obszarze. Ujemne wartości salda wskazują, że większa liczba osób decyduje się na opuszczenie rodzinnych stron, niż na powrót.

Powody wyjazdów są oczywiście różne, jednak najczęściej są to migracje w celach zarobkowych oraz w celu podwyższenia standardu życia.

3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

W Gminie stopniowo wzrasta liczba mieszkań, w roku 2013 odnotowano ich 1705, w stosunku do roku 2003 ich liczba zwiększyła się o 57 jednostek. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 78,2 m², zaś przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę kształtowała się na poziomie 28,2 m². Analogicznie, w powiecie pajęczańskim wartości te wynosiły odpowiednio 85 m² oraz 27,1 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania w Gminie jest zatem mniejsza od tej w powiecie, zaś przeciętna powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę większa.¹⁶

W 2012 roku dostęp do¹⁷:

- wodociągów miało 84,23% mieszkań;
- ustępu spłukiwanego – 72,87% mieszkań;
- łazienki – 69,16% mieszkań;
- centralnego ogrzewania posiadało 57,74% mieszkań.

Z instalacji wodociągowej korzysta w Gminie 74,6% ludności. Brak jest sieci kanalizacyjnej, co ma znaczny wpływ na poziom i jakość życia.

Warto zauważyć, że w ramach rozwoju infrastruktury społecznej, w 2012 roku oddano do użytku halę sportową przy Gimnazjum w Nowej Brzeźnicy. W ramach wybudowanej hali powstała sala do gimnastyki korekcyjnej i magazyny sprzętu. Obiekt sportowy został wyposażony w sprzęt do uprawiania m.in.: koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, piłki nożnej halowej, gimnastyki, tenisa stołowego. Boisko sportowe ma wymiary 19,7 x 36,3 m i posiada podłogę sportową powierzchniowo-elastyczną. Sala przystosowana jest do gier zespołowych, wyposażona została w łatwo montowany lekki sprzęt. Cały obiekt jest w pełni przystosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Z hali korzystają uczniowie tutejszego gimnazjum oraz młodzież, dzieci i dorośli z terenu całej Gminy. Oprócz lekcji wychowania fizycznego odbywają się tu zajęcia pozalekcyjne, zawody sportowe o randze gminnej, powiatowej. Oprócz możliwości organizowania profesjonalnych imprez sportowych jest to miejsce realizacji imprez kulturalno- rozrywkowych.

Wśród podstawowej infrastruktury społecznej, której w gminie brakuje wyróżnia się place zabaw dla najmłodszych mieszkańców, boiska i świetlice wiejskie. Pożądana jest również adaptacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych i szkół w poszczególnych miejscowościach na centra zajęć pozalekcyjnych.

¹⁶ Główny Urząd Statystyczny, BDL

¹⁷ Ibidem

3.3.3. Oświata i edukacja

Do instytucji oświaty i edukacji funkcjonujących na obszarze gminy Nowa Brzeźnica należą:

- Przedszkole w Nowej Brzeźnicy,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Prusicku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Dubidzach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Dworszowicach Kościelnych,
- Gimnazjum w Nowej Brzeźnicy.

Wychowanie przedszkolne¹⁸

W 2013 roku do przedszkola uczęszczało 74 dzieci (77 miejsc), natomiast do trzech oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych łącznie 65 dzieci.

Liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat w gminie Nowa Brzeźnica w 2013 roku zmniejszyła się do poziomu sprzed 5 lat. Spośród 159 dzieci, 136 z nich, czyli 85,5% zostało objętych wychowaniem przedszkolnym. Począwszy od 2008 roku liczba ta wzrasta.

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3 – 6 lat w gminach wiejskich powiatu pajęczańskiego

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	dzieci ogółem w wieku 3 - 6 lat					
Nowa Brzeźnica	157	166	172	174	174	159
	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3 - 6 lat					
Nowa Brzeźnica	111	118	116	121	129	136
	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3 - 6 lat (%)					
Kiełczygłów	64,1	63,3	64,5	67,3	66,7	81,1
Nowa Brzeźnica	70,7	71,1	67,4	69,5	74,1	85,5
Rząśnia	15,1	72,6	63,2	71,7	74,6	72,5
Siemkowice	40,5	42,4	52,2	59,8	62,7	66,7
Strzelce Wielkie	57,8	62,4	70,9	73,3	74,9	77,3
Sulmierzyce	52,9	71,7	65,3	65,7	64,6	62,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Wśród gmin wiejskich powiatu pajęczańskiego, w gminie Nowa Brzeźnica zarejestrowano najwyższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, najniższy występuje w gminie Sulmierzyce. W latach 2008 – 2013 największe zmiany w liczbie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w podanej grupie wieku zaszły w Gminie Rząśnia – wzrost o 57,4 punktu procentowego. W gminie Nowa Brzeźnica było to 14,8 punktu procentowego.

¹⁸ Główny Urząd Statystyczny, BDL

Szkoły podstawowe

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Prusicku - od dnia 1 września 2013 r. Szkoła Podstawowa w Prusicku funkcjonuje jako trzyklasowa filia Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy z oddziałem przedszkolnym.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Dubidzach - od dnia 1 września 2013 r. Szkoła Podstawowa w Dubidzach funkcjonuje jako trzyklasowa filia Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy z oddziałem przedszkolnym.

Dzięki Europejskiemu Funduszowi Społecznemu sfinansowano ze środków Unii Europejskiej zakup sprzętu komputerowego dla szkoły. Od XII 2007 roku funkcjonuje tu Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej (4 stanowiska komputerowe połączone z urządzeniem wielofunkcyjnym), a od września 2008 r. pracownia komputerowa (10 stanowisk uczniowskich, serwer, drukarka, skaner, komputer przenośny oraz projektor multimedialny). Uczniowie mogą korzystać z komputerów między zajęciami oraz po zajęciach. Dzięki dostępowi do Internetu szybko uzyskują informacje potrzebne do lekcji. Mogą również przygotowywać referaty i prezentacje.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Brzeźnicy - Filia w Dworszowicach Kościelnych

Szkoła w Dworszowicach Kościelnych jest jedną z najstarszych w województwie łódzkim. W pierwszych latach swojego istnienia nosiła nazwę Czteroklasowa Publiczna Szkoła Powszechna w Dworszowicach Kościelnych Gminy Brzeźnica. W 1930 roku przyłączono do niej szkołę w pobliskim Konstancynie. Cztery lata później mieszkańcy ukończyli budowę obecnego budynku szkoły, w którym od 1935 naukę pobierali już uczniowie siedmiu klas. W roku szkolnym 1966/1967 szkoła zaczęła realizować program pełnej szkoły ośmioklasowej i wkrótce została placówką należącą do Zbiorczej Szkoły Gminnej w Nowej Brzeźnicy. Od 1999 roku w związku z reformą edukacji nauka odbywała się w sześciu klasach. Z dniem 1 września 2012 r. Szkoła Podstawowa w Dworszowicach Kościelnych została przekształcona w sześcioklasową filię Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowej Brzeźnicy. Od dnia 1 września 2013 r. szkoła funkcjonuje jako trzyklasowa filia z oddziałem przedszkolnym.

W szkołach organizowane są gminne konkursy ortograficzne, kaligraficzne, ekologiczne, informatyczne oraz sportowe. Uczniowie biorą również udział i odnoszą sukcesy w konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich: ekologicznych, polonistycznych czy sportowych.

W 2013 roku do szkół uczęszczało 264 uczniów.¹⁹

¹⁹ Główny Urząd Statystyczny, BDL

Gimnazjum

Gimnazjum w Nowej Brzeźnicy powstało na mocy Uchwały Rady Gminy Nr.4// 99 z dnia 25 lutego 1999 r. w sprawie założenia z dniem 1 września 1999 r. Publicznego Gimnazjum w Nowej Brzeźnicy. W szkole funkcjonuje biblioteka i świetlica, organizowane są zajęcia dodatkowe dla uczniów. Biorą oni udział w powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich konkursach, odnosząc w nich sukcesy. W 2013 roku do gimnazjum uczęszczało 137 uczniów.

Komputeryzacja

Tabela poniżej prezentuje wskaźniki komputeryzacji w szkołach w gminie Nowa Brzeźnica. Począwszy od 2008 roku wartości wskaźników maleją, w 2012 roku w szkołach podstawowych na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów przypadło 4,87 osoby, zaś w gimnazjum 8,63 osoby.

Pożądanym jest, aby wartości wskaźników uległy zmniejszeniu.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów

	2008	2009	2010	2011	2012
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	7,05	6,11	5,02	4,83	4,87
gimnazja dla dzieci i młodzieży	15,54	13,53	11,73	10,00	8,63

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL (ostatnie oficjalne dane)

Wykształcenie

Poniżej przedstawiono poziom wykształcenia mieszkańców gmin wiejskich powiatu pączęzańskiego wg danych z 2002 roku – są to ostatnie aktualne dane dla gmin. Kolorem zielonym zaznaczono najwyższy, zaś żółtym najniższy udział procentowy ludności w danej kategorii wykształcenia wśród wszystkich gmin. Stwierdza się, że w gminie Nowa Brzeźnica odnotowano najwięcej osób posiadających wykształcenie wyższe, średnie ogólnokształcące, zasadnicze zawodowe oraz podstawowe nieukończone i bez wykształcenia. Najniższy udział procentowy spośród wszystkich gmin mają tu osoby o wykształceniu podstawowym. Choć w porównaniu do pozostałych gmin wiejskich poziom wykształcenia w gminie Nowa Brzeźnica przedstawia się dość dobrze, to jednak w 2002 roku był on bardzo niski. Niemalże 76% społeczeństwa legitymowała się trzema najniższymi poziomami wykształcenia.

Poziom wykształcenia w gminach wiejskich powiatu pączęńskiego w 2002 roku (O=ogółem; UO= udział osób w danej kategorii wykształcenia w ogóle osób; M=mężczyźni; K=kobiety; U=udział kobiet w danej kategorii wykształcenia)

	Kielczygłów					Nowa Brzeźnica				
	O	UO	M	K	U	O	UO	M	K	U
wyższe	99	2,68%	39	60	60,61%	181	4,23%	62	119	65,75%
policealne	58	1,57%	9	49	84,48%	74	1,73%	13	61	82,43%
średnie razem	673	18,23%	311	362	53,79%	776	18,11%	344	432	55,67%
średnie ogólnokształcące	122	3,31%	36	86	70,49%	247	5,77%	73	174	70,45%
średnie zawodowe	551	14,93%	275	276	50,09%	529	12,35%	271	258	48,77%
zasadnicze zawodowe	920	24,93%	601	319	34,67%	1 148	26,80%	762	386	33,62%
podstawowe ukończone	1 669	45,22%	792	877	52,55%	1 705	39,80%	802	903	52,96%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	272	7,37%	98	174	63,97%	400	9,34%	127	273	68,25%
	Rząśnia					Siemkowice				
	O	UO	M	K	U	O	UO	M	K	U
wyższe	128	3,20%	50	78	60,94%	106	2,52%	38	68	64,15%
policealne	60	1,50%	19	41	68,33%	73	1,73%	11	62	84,93%
średnie razem	590	14,76%	229	361	61,19%	553	13,12%	240	313	56,60%
średnie ogólnokształcące	127	3,18%	35	92	72,44%	123	2,92%	34	89	72,36%
średnie zawodowe	463	11,58%	194	269	58,10%	430	10,20%	206	224	52,09%
zasadnicze zawodowe	1 002	25,07%	670	332	33,13%	1 115	26,46%	731	384	34,44%
podstawowe ukończone	1 915	47,91%	882	1033	53,94%	2 014	47,79%	979	1035	51,39%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	302	7,56%	109	193	63,91%	353	8,38%	125	228	64,59%
	Strzelce Wielkie					Sulmierzyce				
	O	UO	M	K	U	O	UO	M	K	U
wyższe	107	2,53%	42	65	60,75%	144	3,52%	48	96	66,67%
policealne	88	2,08%	24	64	72,73%	91	2,22%	24	67	73,63%
średnie razem	630	14,89%	278	352	55,87%	740	18,07%	297	443	59,86%
średnie ogólnokształcące	147	3,47%	31	116	78,91%	186	4,54%	36	150	80,65%
średnie zawodowe	483	11,41%	247	236	48,86%	554	13,53%	261	293	52,89%
zasadnicze zawodowe	1 117	26,39%	726	391	35,00%	1 018	24,86%	711	307	30,16%
podstawowe ukończone	1 906	45,04%	871	1035	54,30%	1 751	42,76%	830	921	52,60%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	384	9,07%	128	256	66,67%	351	8,57%	132	219	62,39%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002 - Ludność

Bardziej aktualne dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców pochodzą z 2011 roku i odnoszą się do powiatów. Prezentuje je tabela poniżej. Ponownie, kolorem zielonym zaznaczono najwyższy, zaś żółtym najniższy udział procentowy w danej kategorii wykształcenia, w tym przypadku wśród wybranych powiatów.

Ludność poziomu wykształcenia w wybranych powiatach województwa łódzkiego

	Powiat łaski		Powiat pajęczański		Powiat poddębicki	
	osoba	udział %	osoba	udział %	osoba	udział %
wyższe	5 709	12,80%	4 686	10,17%	3 670	9,93%
średnie i policealne – ogółem	13 468	30,21%	11 838	25,70%	9 774	26,44%
średnie zawodowe	6 519	14,62%	6 429	13,96%	5 314	14,37%
średnie ogólnokształcące	6 028	13,52%	4 566	9,91%	3 771	10,20%
zasadnicze zawodowe	10 684	23,96%	12 173	26,42%	8 514	23,03%
gimnazjalne	2 320	5,20%	2 439	5,29%	2 004	5,42%
podstawowe ukończone	10 502	23,56%	13 004	28,23%	11 587	31,34%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	921	2,07%	928	2,01%	803	2,17%
	Powiat sieradzki		Powiat wieluński		Powiat wierszowski	
	osoba	udział %	Osoba	udział %	osoba	udział %
wyższe	13 735	13,08%	8 083	11,92%	3 760	10,31%
średnie i policealne – ogółem	30 661	29,20%	19 165	28,27%	9 556	26,21%
średnie zawodowe	15 183	14,46%	10 902	16,08%	6 286	17,24%
średnie ogólnokształcące	12 988	12,37%	6 306	9,30%	2 321	6,37%
zasadnicze zawodowe	23 154	22,05%	19 095	28,17%	10 844	29,74%
gimnazjalne	6 064	5,77%	3 329	4,91%	2 159	5,92%
podstawowe ukończone	26 278	25,02%	14 734	21,74%	8 418	23,09%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 862	1,77%	1 478	2,18%	664	1,82%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Narodowy Spis Powszechny 2011 - Ludność

Dane dla powiatów wskazują, iż wzrasta ogólny poziom wykształcenia mieszkańców. Coraz więcej osób posiada wykształcenie wyższe oraz średnie i policealne, coraz mniej pozostaje osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia. Nadal jednak znaczna część społeczeństwa legitymuje się tylko wykształceniem podstawowym. W powiecie pajęczańskim, do którego należy gmina Nowa Brzeźnica odnotowano najniższy spośród analizowanych jednostek udział osób o wykształceniu średnim i policealnym ogółem oraz średnim zawodowym. W pozostałych kategoriach udział procentowy ludności w danej kategorii wykształcenia jest przeciętny.

3.3.4. Opieka zdrowotna

W Gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowej Brzeźnicy. Leczenie szpitalne mieszkańców odbywa się w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie. Funkcjonują tam następujące oddziały: izba przyjęć, oddział chorób wewnętrznych, oddział rehabilitacji leczniczej, poradnia rehabilitacji leczniczej, ośrodek rehabilitacji dziennej, dział fizjoterapii oraz zakład opiekuńczo- leczniczy.

W 2013 roku w gminie Nowa Brzeźnica udzielono 13735 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w Gminie dostępna jest jedna apteka i 2 przychodnie.

Dodatkowo działają pracownie diagnostyczne oraz specjalistyczne.

3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Jak czytamy w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 – 2018”: „Podstawowym aktem normującym rozległą problematykę pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku / Dz.U.nr 64, poz. 593/ z późniejszymi zmianami, której zasady zostały uszczegółowione w wielu aktach wykonawczych. Wyżej wymieniona ustawa określa, jakie prawa w pomocy społecznej przysługują obywatelom Polski i jakie obowiązki spoczywają na organach administracji państwowej i samorządowej. Ośrodek²⁰ jest organizatorem i wykonawcą zadań własnych gminy, a także zleconych z zakresu pomocy społecznej, które wykonuje poprzez udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przewidzianych ustawą o pomocy społecznej. Celem działania Ośrodka jest doprowadzenie do poprawy środowiska życiowego mieszkańców gminy poprzez zwalczanie ubóstwa i patologii społecznej. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.”

W latach 2008 – 2010 wzrasta liczba rodzin objętych pomocą, maleje natomiast liczba osób w tych rodzinach. Wzrasta liczba rodzin, w którym problemem jest bezrobocie oraz długotrwała choroba.

Ogólna liczba korzystających z pomocy społecznej w latach 2008 – 2010

	2008	2009	2010
Liczba rodzin objętych pomocą	137	136	144
Liczba osób w rodzinach	430	402	407
Liczba rodzin z problemem bezrobocia	84	79	88
Liczba rodzin z problemem długotrwałej choroby	34	39	42

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 - 2018

Spośród powodów dla których przyznano pomoc społeczną wyróżnia się bezrobocie, w 2010 roku było to 88 rodzin (o 4 więcej niż w roku 2008) z liczbą 274 osób. Coraz więcej w Gminie jest również rodzin wielodzietnych wymagających wsparcia – w 2010 roku było ich 23 z liczbą osób 129. 42 rodziny (a w nich 100 osób) otrzymywało pomoc z tytułu długotrwałej choroby. Znaczącym w Gminie jest problem bezradności, niepełnosprawności oraz alkoholizmu (16 rodzin, 16 osób). W 2010 roku ubóstwo dotyczyło dwóch rodzin, zaś bezdomność dotknęła 1 osoby.

²⁰ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Brzeźnicy – wyjaśnienie własne

Powody przyznania pomocy społecznej w GOPS Nowa Brzeźnica w latach 2008 - 2010

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba					
	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach
	2008 rok		2009 rok		2010 rok	
Ubóstwo	2	2	5	5	2	2
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	123	20	113	23	129
w tym: wielodzietność	21	119	20	113	23	129
Bezrobocie	84	304	79	251	88	274
Niepełnosprawność	35	77	25	45	26	38
Długotrwała lub ciężka choroba	34	81	39	93	42	100
Bezradność	20	121	14	53	16	66
w tym: rodziny niepełne	3	7	5	11	7	23
Rodziny wielodzietne	15	103	5	29	6	35
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	0	0	14	32	16	16
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki op.- wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	6	1	2	1	3

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 - 2018

Jak zapisano w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 – 2018”: „Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Do podstawowych potrzeb człowieka zalicza się: wyżywienie, ubranie, schronienie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie i korzystanie z dóbr kultury, ogólnie możliwość godnego życia. Ubóstwo staje się jednym z najważniejszych, najgroźniejszych zjawisk społecznych współczesnego świata. W warunkach gospodarki rynkowej powoduje ono powstanie zjawiska ujmowanego stwierdzeniem, że „bogatsi stają się coraz bogatszymi, gdy tym czasem biedni stają się coraz biedniejszymi”. Okres przejścia lat 90-tych przyczynił się do zaostrzenia kwestii ubóstwa w Polsce. Pierwszą przesłanką uprawniającą do korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo. Zjawisko to ma wiele przyczyn, które nie zawsze da się jasno zdiagnozować. Może ono być wywołane bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą i ciężką chorobą, ale także biernością życiową oraz brakiem odpowiedzialności za siebie i własną rodzinę. Do osób biednych zaliczają się też osoby o niższych emeryturach i rentach, część rodzin niepełnych, wielodzietnych oraz rodziny pracownicze i rolnicze o najniższych dochodach.”

Widzimy zatem, iż dla wielu rodzin w Gminie problem ubóstwa staje się realnym zagrożeniem.

Czytając dalej: „Bezrobocie jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej we wszystkich praktycznie państwach. W Polsce problem ten istnieje od początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy to nastąpiła zmiana ustroju Polski, a wprowadzenie gospodarki rynkowej zapoczątkowało tworzenie się właściwego dla niej rynku pracy. Bezrobocie pociąga za sobą niepewność i dwuznaczność pozycji społecznych. Bezrobociu towarzyszą trudności finansowe, tym większe im dłużej ono trwa. Następstwem tych trudności jest nie tylko obniżenie standardu życia, lecz także pozbawienia bezrobotnego możliwości nabywania dóbr, które są symbolem pozycji społecznej w miejscu zamieszkania. W miarę trwania bezrobocia pogłębia się izolacja społeczna bezrobotnego. Zmniejszenie aktywności życiowej bezrobotnego spowodowane jest brakiem pieniędzy, stresem psychicznym związanym z niemożnością podjęcia pracy oraz opinią innych ludzi o bezrobotnych. Zwolnienie z pracy powoduje szok potem krótka faza optymizmu i wiara w znalezienie nowego zatrudnienia, następnie okres pesymizmu i utraty nadziei na pracę. Przedłużający się brak pracy wywołuje przekonanie o niemożności panowania nad sytuacją i obniża poczucie własnej godności. Bezrobocie traktuje się jako główne źródło i jedyny powód ubożenia rodziny, naraża rodzinę na szereg niedogodności, ograniczenie wielu różnych potrzeb, niewłaściwe kształtowanie osobowości, utratę sensu życia i inne groźne skutki. Głębokość tych zmian zależy w dużym stopniu od struktury rodziny, faz jej rozwoju, statusu społecznego bezrobotnych, kondycji zdrowotnej członków rodziny, stanu zagospodarowania materialnego oraz cech środowiska lokalnego. Obraz życia rodzin dotkniętych bezrobociem to: narastające konflikty spowodowane brakiem pracy, spadek autorytetu w oczach współmałżonka i dzieci. Rodziny dotknięte bezrobociem szybko ubożeją, co jest jednym z głównych powodów pogarszania się stosunków rodzinnych, dodatkową komplikacją jest fakt, iż większość rodzin, w których z różnych powodów jeden z członków traci pracę, nie posiada oszczędności. Powstają zatem trudności z zaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych. Najbardziej narażone na niedogodności związane z bezrobociem są rodziny niepełne i wielodzietne. Ograniczają one konsumpcję do minimum, rezygnując przede wszystkim z wydatków na odzież i obuwie, gazety i książki, wyjazdów urlopowych, wypoczynku wakacyjnego dzieci, rozrywek. Niekorzystnym zjawiskiem towarzyszącym bezrobociu związanym z funkcjonowaniem rodziny jest utrwalenie u dorosłych jak i u dzieci roszczeniowej postawy wobec instytucji pomocy społecznej. Ośrodki Pomocy Społecznej jawią się w świadomości biorców zasiłków jako instytucje, które muszą pomóc niezależnie od tego czy podejmowane są jakiegokolwiek działania dla poprawienia położenia materialnego rodziny ze strony osób zainteresowanych.

Bezrobocie często prowadzi do konfliktów wewnątrz rodzinnych, rozbicia i rozpadu rodziny, wówczas dają o sobie znać problemy wychowawcze. Szczególnie drastyczna sytuacja ma miejsce wtedy, gdy w rodzinie oboje małżonkowie pozostają bez pracy, wówczas w wyniku zachwianej harmonii w funkcjonowaniu rodziny następuje rozwój zjawisk o charakterze patologicznym (alkoholizm, przestępczość).

Przed okresem transformacji ustrojowej znaczna część mieszkańców gminy Nowa Brzeźnica w wieku produkcyjnym miała zatrudnienie w zakładach pracy w pobliskich miastach. W związku z przekształceniami oraz likwidacją wielu z nich osoby te znalazły się w szeregach bezrobotnych lub kontynuują pracę wyłącznie w swoich niewielkich gospodarstwach rolnych, gdzie występuje nadmiar rąk do pracy. Osoby te należy uznać za nigdzie nie rejestrowane osoby bezrobotne, które chętnie podejmą pracę poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi. (...)

Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i podeszły wiek są czynnikami dysfunkcyjnymi w życiu człowieka. Starość jest nieuniknionym etapem życia człowieka, do którego trzeba się przygotować. Będzie to miało wpływ na akceptację starości jako normalnego stanu życia człowieka. Za niepełnosprawne i długotrwałe lub ciężko chore należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwienia pełnienia ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Przy zwiększonym tempie życia, ludzie mają coraz mniej czasu dla osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych członków rodzin. Często osoby w wieku poprodukcyjnym są traktowane jako zło konieczne, na marginesie społeczeństwa, zwłaszcza przez swoją najbliższą rodzinę. Dzieci oddają swoich starych rodziców bądź dziadków do domów pomocy społecznej lub zajmują się nimi, nie zaspakajając im podstawowych potrzeb, często zabierają świadczenia i dodatki inwalidzkie. Zdarza się że ludzie ci są zaniedbani, chorzy, bywa też że są głodni nie potrafią się obronić przed złym traktowaniem ich przez najbliższych. Duże znaczenie w działalności na rzecz tych ludzi mają pracownicy pomocy społecznej. To oni docierają do osób samotnych, schorowanych, opuszczonych zamkniętych w swoich domach, często oczekujących pomocy od najbliższej rodziny, która nie nadchodzi. Dlatego opracowując strategię rozwiązywania problemów społecznych nie można zapomnieć o tej grupie osób zamieszkujących naszą gminę. (...)

Jedynym z poważnych problemów społecznych występującym na terenie gminy Nowa Brzeźnica są uzależnienia od alkoholu i nikotyny. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie bez świadomości osoby zainteresowanej. Polega ona na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci, jak również powikłań zdrowotnych.

Objawy tej choroby to :

- Codzienne picie alkoholu w celu utrzymania zadowalającego funkcjonowania,
- Regularne, ale ograniczone do weekendów picie dużych ilości alkoholu,
- Ciągi picia występujące z okresami trzeźwości,
- Zmiany tolerancji na alkohol,
- Utrata kontroli nad piciem,
- Zaburzenia pamięci i świadomości,
- Objawy abstynenckie.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholizmu i obniżenia wieku pierwszego z nim

kontakty. Problemem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny. Bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze i zdrowotne, inne uzależnienia, wchodzenie w konflikt z prawem. Zjawisku nadużywania alkoholu często towarzyszy zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, pracownicy socjalni i policja stosują procedurę niebieskich kart. Alkoholizm jednego lub obojga rodziców wpływa destrukcyjnie na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, czyli naturalnego środowiska wychowawczego dziecka. Rodzina staje się przez to niewydolna wychowawczo, cechuje ją zaburzona struktura wewnętrzna, rozkład pożycia małżeńskiego, częste zmiany partnerów. Rodziny z problemem alkoholowym są często rodzinami ubogimi, nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych dziecka. (...)

Liczba osób uzależnionych od alkoholu objęta pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Brzeźnicy

Rok	2008	2009	2010
Liczba rodzin	0	14	16
Liczba osób w rodzinach	0	32	16

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 - 2018

Dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym tracą naturalną barierę opiekuńczą, jaką jest rodzina. Dziecko żyjące w takich warunkach narażone jest na przeżywanie traumatycznych doświadczeń, które powodują zaburzenia jego rozwoju. Zaburzenia te mogą objawiać się zachowaniami agresywnymi, nadpobudliwością, unikaniem bliskich kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami oraz problemami szkolnymi. Formą pomocy na rzecz dzieci wymagających wsparcia mogą być świetlice środowiskowe. Każdy nauczyciel w swojej pracy spotyka się z dziećmi z rodzin, w których występuje problem alkoholowy. Środowisko, w którym się wychowują i kłopoty życia codziennego odbijają się trudnościami w nawiązywaniu zdrowego kontaktu z dorosłymi i rówieśnikami, konfliktowością, nadpobudliwością lub wycofaniem, nieumiejętnością radzenia sobie ze stresem, co w konsekwencji odbija się również na wynikach w nauce. Dzieci te często są nieufne i niechętnie zwracają się o pomoc, jednocześnie na swój sposób zabiegają o nią, o uwagę i zainteresowanie otoczenia. Praca z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin, często klientami pomocy społecznej jest bardzo trudna i długotrwała. Jest ona złożona, wymaga wsparcia i kontroli wielu, osób oraz instytucji: Poradni Leczenia Uzależnień, Sądu Rejonowego, kuratorów, pracowników socjalnych i pracowników leczenia odwykowego.”

Wskazanie oraz opis grup społecznych wymagających wsparcia w gminie Nowa Brzeźnica sporządzono w oparciu o cytaty ze „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Brzeźnica na lata 2011 – 2018”, ponieważ dokument ten opisuje problemy społeczne Gminy bardzo rzetelnie, z pełnym oddaniem rzeczywistości, dodatkowo Strategia ta została sporządzona przez osoby, które dysponują największą wiedzą oraz doświadczeniem w tym zakresie.

3.3.6. Rynek pracy

Posiadanie stałego źródła dochodów determinuje poziom życia danej osoby, często również jej rodziny. Otrzymywane wynagrodzenie pozwala na funkcjonowanie człowieka w otaczającym go świecie, wysokość dochodów wpływa zaś na jakość życia. Brak pracy wiąże się zwykle z brakiem jakichkolwiek środków finansowych na zaspokojenie choćby podstawowych potrzeb, konsekwencje tego stanu są różne, niekiedy prowadzą do ubóstwa.

Pracujący

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby osób pracujących w gminie Nowa Brzeźnica w latach 2003 – 2013. Liczba osób pracujących wzrosła w podanym okresie o 40 osób. Co roku przeważała liczba pracujących kobiet. Należy jednak zaznaczyć, iż osoby pracujące w tym zestawieniu to wg GUS grupa osób „Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; (...) bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.). (...) Wg faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995 - 2003); wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.)”.

Dodatkowo liczba osób pracujących zniekształcona jest przez nierejestrowaną działalność w szarej strefie.

Pracujący w gminie Nowa Brzeźnica

	ogółem	mężczyźni	kobiety
2003	239	82	157
2004	233	89	144
2005	258	100	158
2006	279	110	169
2007	271	97	174
2008	260	98	162
2009	259	105	154
2010	289	122	167
2011	257	104	153
2012	278	120	158
2013	279	116	163

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Bezrobocie

W 2013 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Nowa Brzeźnica wyniosła 255, 46,27% stanowiły kobiety.

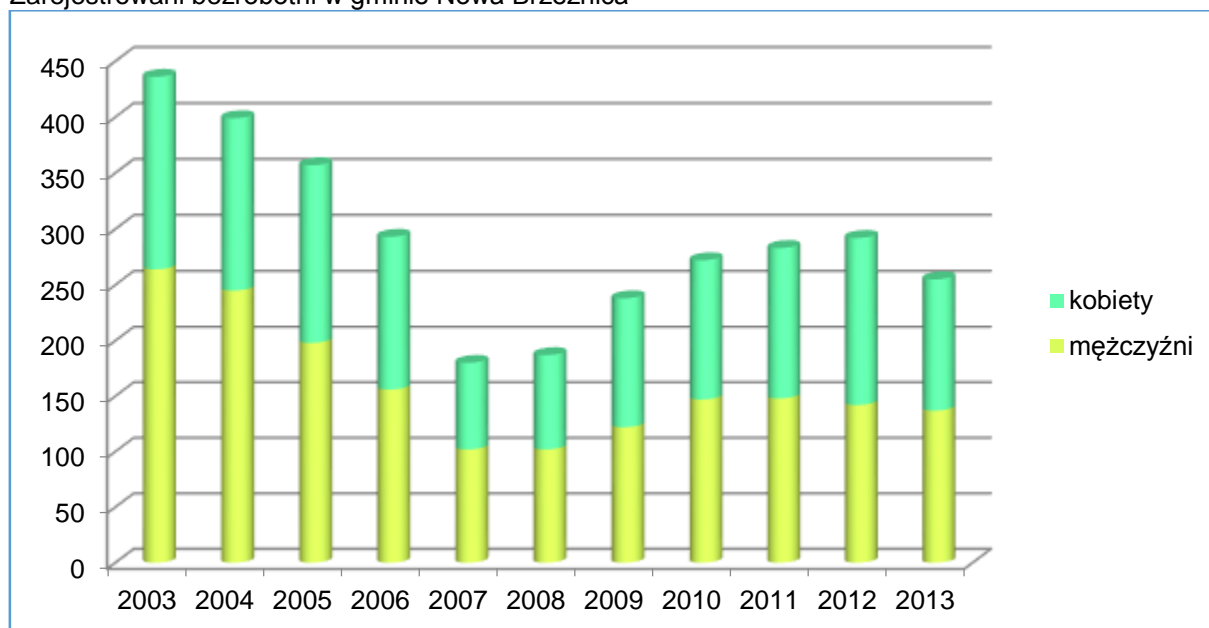
W latach 2003 – 2007 liczba osób bezrobotnych zmniejszała się, od roku 2008 rejestrowany jest jej wzrost, w roku 2013 w stosunku do roku poprzedniego zarejestrowano o 37 osób mniej.

Zarejestrowani bezrobotni w gminie Nowa Brzeźnica

	ogółem	mężczyźni	kobiety	kobiety w % w ogóle bezrobotnych
2003	436	264	172	39,45%
2004	399	245	154	38,60%
2005	357	198	159	44,54%
2006	293	156	137	46,76%
2007	180	102	78	43,33%
2008	187	102	85	45,45%
2009	238	122	116	48,74%
2010	272	147	125	45,96%
2011	283	148	135	47,70%
2012	292	142	150	51,37%
2013	255	137	118	46,27%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Zarejestrowani bezrobotni w gminie Nowa Brzeźnica

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W 2013 roku w gminie Nowa Brzeźnica udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 8,5%. Wśród gmin wiejskich najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie Rząśnia (11,4%), najniższy w gminie Siemkowice (7,5%). Gmina Nowa Brzeźnica nie wyróżnia się zatem pod względem badanej cechy wśród gmin jej podobnych.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Działoszyn – gm. miejsko-wiejska	13,6	11,1	9,3	8,3	5,7	6,0	8,5	8,0	6,9	8,2	7,8
Kielczygłów – gm. wiejska	12,2	12,2	9,3	9,8	7,3	5,7	8,4	8,1	7,2	8,5	8,8
Nowa Brzeźnica – gm. wiejska	14,8	13,4	11,9	9,8	6,0	6,2	7,9	9,0	9,4	9,7	8,5
Pajęczno – gm. miejsko- wiejska	15,0	12,8	11,2	9,7	7,2	6,5	8,9	8,5	8,0	10,2	9,8
Rząśnia – gm. wiejska	20,2	18,9	17,5	15,2	10,6	8,4	10,8	10,3	11,3	12,8	11,4
Siemkowice – gm. wiejska	14,8	13,1	11,8	10,7	6,8	6,7	7,9	7,9	6,7	7,6	7,5
Strzelce Wielkie – gm. wiejska	15,7	12,7	11,1	10,6	6,2	5,4	8,0	8,6	7,5	8,1	8,1
Sulmierzyce – gm. wiejska	14,0	13,8	12,2	11,8	7,6	6,0	8,4	7,8	8,0	8,3	8,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Poniżej przedstawiono dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Pajęcznie, na dzień 30 czerwca 2014 oraz 31 grudnia 2013 roku.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku w Urzędzie zarejestrowanych było ogółem 2411 osób, ludność z gminy Nowa Brzeźnica stanowiła ok. 9,5% ogółu. Ponad połowę ogółu zarejestrowanych stanowiły kobiety (54%), 75% osób zamieszkiwało wieś, zaś 70,5% było w wieku 18 – 44 lata. W stosunku do grudnia 2013 roku liczba osób we wszystkich kategoriach uległa zmniejszeniu, za wyjątkiem osób zarejestrowanych jako bezrobotne z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Informacja sygnałna o rynku pracy w rejonie Pajęczna na dzień 30 czerwca 2014 r.

Powiatowy Urząd Pracy Opoczno	zarejestrowani bezrobotni według wybranych kategorii							
	ogółem	w tym:						
		kobiety	do 12 miesięcy od ukończenia szkoły	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	zamieszkali na wsi	z prawem do zasiłku	w wieku 18 – 44 lata	zarejestrowani powyżej 12 miesięcy
m. Działoszyn	268	148	9	8	0	36	218	105
gm. Działoszyn	276	151	6	11	276	40	182	101
gm. Kiełczygłów	190	109	5	4	190	27	143	60
gm. Nowa Brzeźnica	228	112	5	14	228	32	155	93
m. Pajęczno	335	203	8	9	0	29	235	151
gm. Pajęczno	233	122	4	6	233	26	168	102
gm. Rząśnia	279	156	5	1	279	38	189	93
gm. Siemkowice	200	89	5	7	200	28	146	82
gm. Strzelce Wielkie	220	109	8	5	220	24	153	77
gm. Sulmierzyce	182	103	7	7	182	37	110	63
ogółem	2 411	1 302	62	72	1 808	317	1 699	927

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Powiatowego Urzędu Pracy w Pajęcznie, www.pup.pajeczno.ibip.pl

Na dzień 30 czerwca 2014 roku w PUP w Pajęcznie zarejestrowanych było 228 osób z gminy Nowa Brzeźnica, w tym:

- 49% stanowiły kobiety
- około 22% stanowiły osoby zarejestrowane do 12 miesięcy od ukończenia szkoły,
- około 6,1% to osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- 1,4% posiadało prawo do zasiłku,
- niemalże 68% stanowiły osoby w wieku 18 – 44 lata,
- 40,8% osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

Informacja sygnałna o rynku pracy w rejonie Pajęczna na dzień 31 grudnia 2013

Powiatowy Urząd Pracy Opoczno	zarejestrowani bezrobotni według wybranych kategorii							
	ogółem	kobiety	w tym:					zarejestrowani powyżej 12 miesięcy
			do 12 miesięcy od ukończenia szkoły	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	zamieszkali na wsi	z prawem do zasiłku	w wieku 18 – 44 lata	
m. Działoszyn	311	168	23	0	0	48	221	121
gm. Działoszyn	326	180	28	0	326	46	250	117
gm. Kiełczyglów	226	128	18	1	226	30	175	75
gm. Nowa Brzeźnica	255	118	13	0	255	45	174	107
m. Pajęczno	420	240	17	2	0	63	291	163
gm. Pajęczno	300	142	22	2	300	59	215	108
gm. Rząśnia	336	184	30	0	336	68	235	120
gm. Siemkowice	218	100	15	0	218	37	166	78
gm. Strzelce Wielkie	242	126	16	0	242	44	168	82
gm. Sulmierzyce	227	134	19	0	227	38	143	69
ogółem	2 861	1 520	201	5	2 130	478	2 038	1 040

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Powiatowego Urzędu Pracy w Pajęcznie, www.pup.pajeczno.ibip.pl

Na dzień 31 grudnia 2013 roku zarejestrowanych było 255 osób bezrobotnych z gminy Nowa Brzeźnica, w tym:

- 46,3% stanowiły kobiety,
- 5,1% stanowiły osoby zarejestrowane do 12 miesięcy od ukończenia szkoły,
- 17,65% posiadało prawo do zasiłku,
- 68,3% stanowiły osoby w wieku 18 – 44 lata,
- 42% osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

W roku 2014 w porównaniu do roku 2013 największe zmiany są widoczne w kategorii osób: zarejestrowanych do 12 miesięcy od ukończenia szkoły (zmniejszenie liczby z 13 do 5 osób); posiadających prawo do zasiłku (zmniejszenie liczby z 45 do 32 osób). Na podobnym, znacznym poziomie utrzymuje się natomiast liczba osób w wieku 18 – 44 lata oraz zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy.

3.4. Sfera ekonomiczna

3.4.1. Gospodarka

Gmina Nowa Brzeźnica posiada charakter typowo rolniczy, dominuje rolnictwo i leśnictwo. Uzupełnieniem są rekreacja i wypoczynek.

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

W latach 2003 – 2013 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Nowa Brzeźnica ulegała wahaniom. W 2013 roku odnotowano ich tyle samo, co w roku 2003, czyli 229 jednostek. Większość stanowią przedsiębiorstwa sektora prywatnego – w 2013 roku stanowiły 96,5% ogółu, to właśnie zmiany w tym sektorze mają największy wpływ na kształtowanie się ogólnej liczby podmiotów w Gminie. W 2013 roku w stosunku do roku 2003 ubyły 3 podmioty z sektora publicznego.

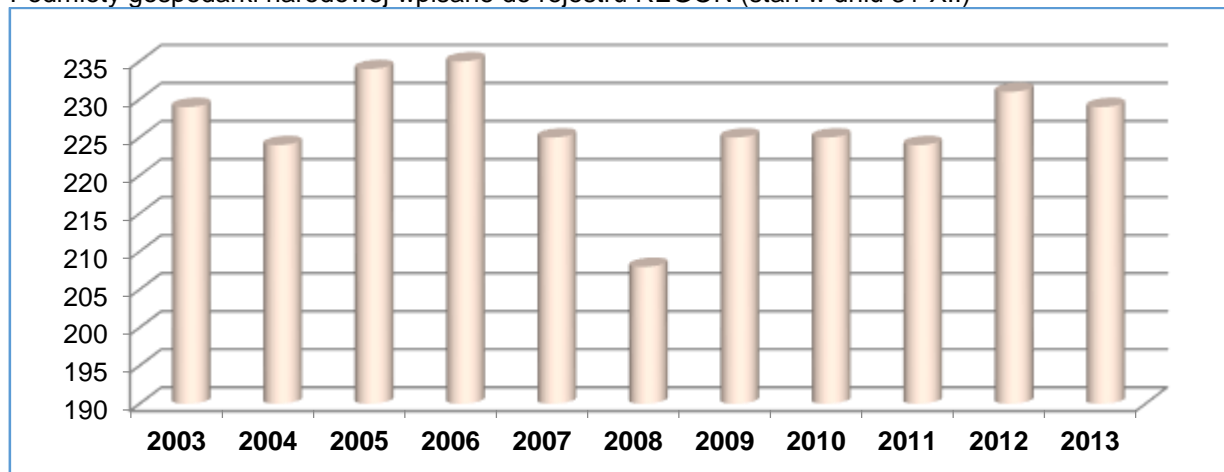
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	229	224	234	235	225	208	225	225	224	231	229
sektor publiczny	11	10	10	11	11	11	11	11	11	8	8
sektor prywatny	218	214	224	224	214	197	214	214	213	223	221

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Największa liczba podmiotów została zarejestrowana w roku 2006, było to 235 jednostek, zaś najniższa w roku 2008 (208 jednostek gospodarczych).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Według podziału na sektory własnościowe, w sektorze publicznym dominują państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W sektorze prywatnym 86% podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, niecałe 5% to stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Nowa Brzeźnica wg sektorów własnościowych w 2013 roku

podmioty gospodarki narodowej ogółem	229
sektor publiczny - ogółem	8
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	6
przedsiębiorstwa państwowe	0
spółki handlowe	0
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
sektor prywatny - ogółem	221
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	190
spółki handlowe	3
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
spółdzielnie	3
fundacje	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	11

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W latach 2009 – 2013 największe zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zaszły w następujących sekcjach PKD 2007:

- A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – zwiększenie liczby o 4 jednostki;
- F - Budownictwo – zmniejszenie liczby o 5 jednostek;
- G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - zmniejszenie liczby o 3 jednostki;
- H - Transport i gospodarka magazynowa - zwiększenie liczby o 5 jednostek;
- J - Informacja i komunikacja – redukcja liczby podmiotów o 3 jednostki do 0;
- K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa - zmniejszenie liczby o 3 jednostki;
- S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby - zwiększenie liczby o 3 jednostki.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Nowa Brzeźnica wg Sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	2009	2010	2011	2012	2013
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12	13	14	14	16
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	39	36	34	34	38
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	1	1	1	1
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	2	2	2
Sekcja F - Budownictwo	23	20	20	20	18
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	76	80	78	77	73
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	10	10	11	13	15
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	4	5	6	4
Sekcja J - Informacja i komunikacja	3	2	2	1	0

Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	5	7	6	5
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	3	3	4	4
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	9	8	11	10
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	4	2	4	5
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	12	12	12	12
Sekcja P - Edukacja	8	8	9	7	7
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	4	4	5	5
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	2	3	3	3
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	8	11	9	11	11
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0
Ogółem	225	225	224	231	229

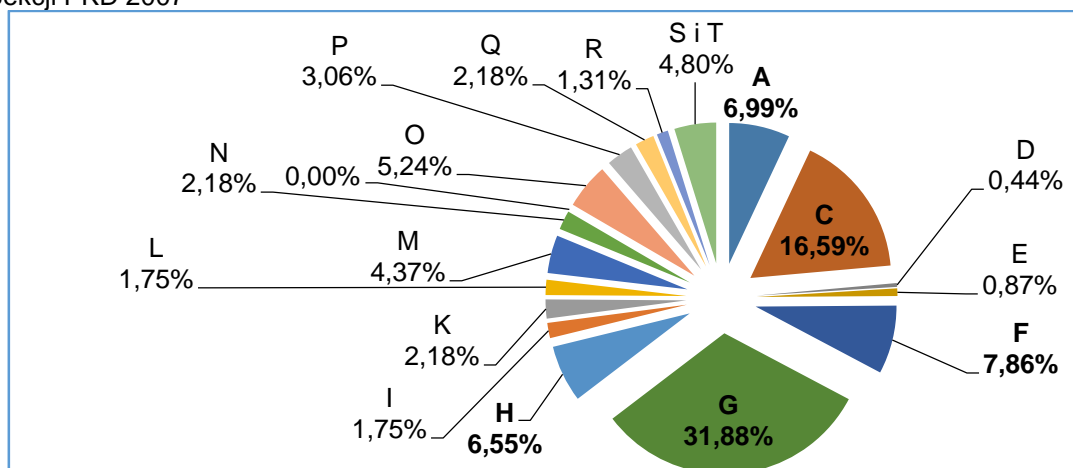
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

W Gminie dominują podmioty z sekcji:

- **G** - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 31,88%;
- **C** - Przetwórstwo przemysłowe – 16,59%;
- **F** - Budownictwo – 7,86%;
- **A** - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 6,99%;
- **H** - Transport i gospodarka magazynowa – 6,55%.

Jednocześnie należy zauważyć, że liczba podmiotów w sekcjach: **C**, **F**, **G**, ulega zmniejszeniu, natomiast w sekcjach **A** i **H** zwiększeniu.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2013 roku w gminie Nowa Brzeźnica wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Poziom aktywizacji gospodarczej oraz dynamika rozwoju

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Poziom aktywizacji gospodarczej w gminie Nowa Brzeźnica wyniósł w 2013 roku 484 punkty i klasyfikuje się on w stosunku do pozostałych gmin wiejskich powiatu pajęczańskiego na średnim poziomie. W stosunku do roku 2006 wzrósł o 14 punktów. Skłonność mieszkańców Nowej Brzeźnicy do zakładania działalności gospodarczej jest niska. Wskaźnik ma tendencję wzrostową na obszarach wiejskich.

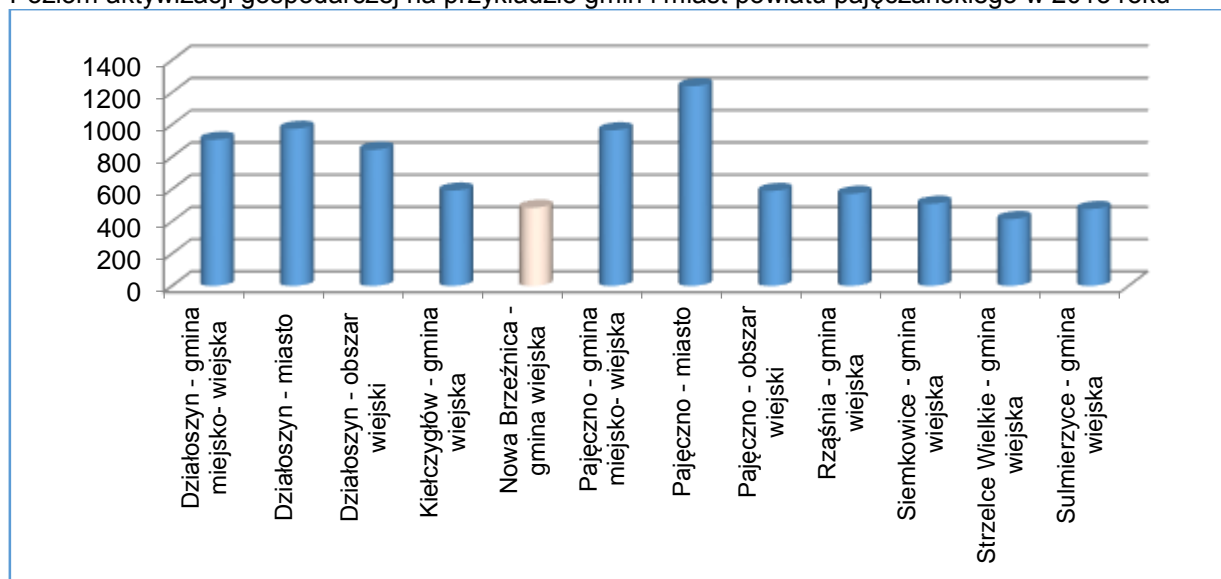
Poziom aktywizacji gospodarczej na przykładzie gmin i miast powiatu pajęczańskiego

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Działoszyn - gm. miejsko- wiejska	859	889	862	840	870	879	886	906
Działoszyn - miasto	1 024	1 042	1 005	971	975	946	950	974
Działoszyn - obszar wiejski	703	747	729	721	770	816	825	843
Kielczygłów - gm. wiejska	598	580	578	560	592	570	576	591
Nowa Brzeźnica - gm. wiejska	470	454	425	465	467	466	485	484
Pajęczno - gm. miejsko- wiejska	965	964	890	877	914	933	950	964
Pajęczno - miasto	1 277	1 257	1 167	1 129	1 159	1 194	1 219	1 238
Pajęczno - obszar wiejski	546	568	511	531	580	576	580	588
Rzaśnia - gm. wiejska	594	497	505	497	520	537	565	571
Siemkowice - gm. wiejska	474	465	461	429	454	441	478	509
Strzelce Wielkie - gm. wiejska	430	377	403	406	426	415	428	414
Sulmierzyce - gm. wiejska	471	419	439	414	441	460	456	476

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, BDL

W 2013 roku najwyższa wartość wskaźnika została zarejestrowana w mieście Pajęczno. W stosunku do pozostałych jednostek wskaźnik w gminie Nowa Brzeźnica jest jednym z niższych.

Poziom aktywizacji gospodarczej na przykładzie gmin i miast powiatu pajęczańskiego w 2013 roku

Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, BDL

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach.

PEAI powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2004 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAJ bardzo często jest większy niż 4% a gminach wiejsko- miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAJ. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAJ obrazuje aktualną dynamikę.

W 2013 roku wśród analizowanych jednostek na obszarze powiatu pajęczańskiego ujemny przyrost procentowy PEAJ odnotowano w mieście Działoszyn oraz w gminach wiejskich Kiełczygłów i Strzelce Wielkie. Najwyższy wskaźnik zarejestrowano w gminie wiejskiej Siemkowice (12,04) oraz w gminie wiejskiej Rząśnia (9,8%) – w gminach tych można zatem mówić o pomyślnej koniunkturze.

W gminie Nowa Brzeźnica wskaźnik przyjął wartość 3,76%, w ostatnich 3 latach przybyły 4 podmioty gospodarcze, dynamika rozwoju jest zatem niewielka.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze dla roku 2013

	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAJ
Działoszyn - gm. miejsko- wiejska	31	4,10
Działoszyn - miasto	- 19	-0,18
Działoszyn - obszar wiejski	50	9,50
Kiełczygłów – gm. wiejska	- 5	-0,15
Nowa Brzeźnica - gm. wiejska	4	3,76
Pajęczno - gm. miejsko- wiejska	58	5,47
Pajęczno - miasto	55	6,81
Pajęczno - obszar wiejski	3	1,45
Rząśnia - gm. wiejska	24	9,80
Siemkowice - gm. wiejska	25	12,04
Strzelce Wielkie - gm. wiejska	- 8	-2,80
Sulmierzyce – gm. wiejska	14	8,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, BDL

Najwyższą wartość wskaźnika PEAJ w gminie Nowa Brzeźnica odnotowano w 2011 roku, wyniósł 9,48%, jednak od tego czasu dynamika rozwoju maleje.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach w gminie Nowa Brzeźnica

rok	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
2006	6	4,65
2007	1	2,45
2008	- 26	-8,64
2009	- 10	-0,93
2010	0	2,84
2011	16	9,48
2012	6	4,33
2013	4	3,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, BDL

Gospodarstwa domowe i rolne

W 2010 roku w gminie Nowa Brzeźnica odnotowano 1048 gospodarstw domowych. Niemalże 57% z nich czerpało dochody z działalności rolniczej, 34,2% z pracy najemnej, 12,88% z emerytury i renty, 5,7% z pozarolniczej działalności gospodarczej, zaś 2,5% z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą.

Gospodarstwa domowe z dochodami z różnych źródeł w gminie Nowa Brzeźnica w 2010 roku

ogółem	1 048
z dochodem z działalności rolniczej	596
z dochodem z emerytury i renty	135
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	60
z dochodem z pracy najemnej	358
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	26

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

Wśród gospodarstw ogółem, 61% to gospodarstwa powyżej 1 ha razem, zaś wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą stanowią one 91,78%.

Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą powyżej 1 ha razem stanowią 86% liczby gospodarstw ogółem. Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą o powierzchni od 10 do 15 ha stanowią 5,4% ogółu, zaś 15 ha i więcej 6% ogółu.

Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą o powierzchni od 1 do 10 ha to 80,36% ogółu.

Gospodarstwa rolne w gminie Nowa Brzeźnica wg grup obszarowych użytków rolnych

	ogółem	gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą ²¹
ogółem	1048	596
do 1 ha włącznie	410	49
powyżej 1 ha razem	638	547
10 -15 ha	32	32
15 ha i więcej	36	36

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

²¹ Definicja GUS: „Do działalności rolniczej zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym również uprawę grzybów), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych, chów i hodowlę zwierząt w gospodarstwie (bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, zwierząt łownych utrzymywanych na rzeź), pszczół oraz działalność polegającą na utrzymaniu gruntów rolnych już niewykorzystywanych do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).”

Użytki rolne ogółem w Gminie stanowią 81,76% powierzchni gruntów ogółem, w tym użytki rolne w dobrej kulturze 86,55%. Pod zasiewami jest 57,5% powierzchni gruntów ogółem. Znaczny udział w gruntach ogółem mają również lasy i grunty leśne (12,2% w 382 gospodarstwach), pozostałe użytki rolne (11% w 579 gospodarstwach) oraz łąki trwałe (11% w 444 gospodarstwach).

Użytkowanie gruntów w gminie Nowa Brzeźnica w 2010 roku

	liczba gospodarstw rolnych	powierzchnia w ha
grunty ogółem	1 048	4 780,34
użytki rolne ogółem	1 048	3 908,25
użytki rolne w dobrej kulturze	591	3 382,54
pod zasiewami	555	2 750,72
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	34	41,83
uprawy trwałe	56	26,24
sady ogółem	51	22,21
ogrody przydomowe	65	10,52
łąki trwałe	444	524,13
pastwiska trwałe	37	29,11
pozostałe użytki rolne	579	525,71
lasy i grunty leśne	382	583,41
pozostałe grunty	707	288,68

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

Najbardziej popularnymi uprawami w Gminie są zboża razem (92% gospodarstw) oraz ziemniaki (45,8% gospodarstw), w 7% gospodarstw znajdują się uprawy przemysłowe, 6,3% uprawia rzepak i rzepik. Niewielki odsetek zajmuje się uprawą warzyw gruntowych, buraków cukrowych oraz roślin strączkowych jadalnych na ziarno.

Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów w gminie Nowa Brzeźnica w 2010 roku

ogółem	555
zboża razem	510
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	505
ziemniaki	254
uprawy przemysłowe	39
buraki cukrowe	4
rzepak i rzepik razem	35
strączkowe jadalne na ziarno razem	3
warzywa gruntowe	6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa

3.4.2. Turystyka

Gmina Nowa Brzeźnica jest gminą typowo rolniczą. Ze względu na bogactwo środowiska naturalnego charakteryzuje się znaczącymi walorami krajobrazowymi, posiada duży stopień zalesienia. Ogromne kompleksy leśne i przepływające przez te tereny utrzymane w naturalnym przebiegu rzeki stwarzają dogodne warunki do wypoczynku i rekreacji.

Dla wyznaczonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego projektowanych szlaków turystycznych: Łódzkiego Szlaku Konnego, Szlaku Regionalnego Parków Krajobrazowych (rowerowego), Szlaku Wodnego Warty oraz położenia Gminy w projektowanym „Paśmie kulturowo- turystycznym rzeki Warty”, należy uwzględnić ich przebieg w zagospodarowaniu terenów i wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju rekreacyjnego Gminy.

Dodatkowym atutem Gminy są występujące tu obiekty zabytkowe - obiekty wpisane do rejestru zabytków chronione z mocy prawa:

- Nowa Brzeźnica - dzwonnica przy kościele parafialnym p. w. św. Jana Chrzciciela (XV/XVI w);
- Nowa Brzeźnica - cmentarz katolicki wraz z obiektami;
- Dubidze - założenie dworsko- parkowe (dwór z pocz. XX w);
- Dworszowice Kościelne - kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła (XIX w);
- Dworszowice Kościelne - cmentarz katolicki.

Infrastruktura turystyczna Gminy rozwinięta jest w niskim stopniu, brakuje gospodarstw agroturystycznych, miejsc spotkań, zabawy czy integracji.

Dla rozwoju funkcji turystycznej Gminy pożądana jest jej odpowiednia promocja.

3.5. Analiza SWOT

SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA

Mocne strony

- Dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych;
- Funkcjonowanie przewozów kolejowych oraz PKP, PKS i innych prywatnych przewoźników;
- Bogata historia, dziedzictwo kulturowe;
- Dostęp do bibliotek;
- Funkcjonowanie Orkiestry Dętej Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Brzeźnicy;

Słabe strony

- Znaczne oddalenie od miasta wojewódzkiego Łódź oraz większych ośrodków miejskich, najbliższym jest Pajęczno oraz Częstochowa położona w województwie śląskim, w powiecie Częstochowskim;
- Stopniowo zmniejsza się liczba ludności zamieszkującej Gminę;
- Ujemny przyrost naturalny ludności oraz ujemne saldo migracji wewnętrznych;
- Wzrastająca liczba osób bezrobotnych, problem długotrwałego bezrobocia;
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia społeczeństwa;
- Brak placów zabaw, boisk, świetlic wiejskich;
- Brak Gminnego Domu Kultury;

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Mocne strony

- Stosunkowo dobry stan powietrza;
- Dość dobra jakość gleb dla rozwoju rolnictwa;
- Występowanie rzek;
- Występowanie zbiorników wodnych wykorzystywanych dla celów hodowlanych;
- Występowanie złóż kruszywa naturalnego;
- Bogactwo terenów leśnych;
- Występowanie zbiorowisk nieleśnych bogatych w rzadkie i chronione gatunki roślin;
- Duże zróżnicowanie zwierząt;
- Funkcjonowanie Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowa Brzeźnica oraz Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Nowa Brzeźnica

Słabe strony

- Warunki klimatyczne nie sprzyjają działalności rolniczej;
- Zanieczyszczenie powietrza pochodzi głównie z tzw. emisji niskiej oraz ze środków transportu;
- Zanieczyszczenie rzek spowodowane jest w znacznym stopniu zła gospodarką wodno-ściekową prowadzoną na obszarze Gminy;

TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA

Mocne strony

- Występowanie obiektów zabytkowych, stanowisk archeologicznych, historycznych układów przestrzennych;
- Nowo wybudowana hala sportowa przy gimnazjum w Brzeźnicy;
- Dobre warunki przyrodniczo- krajobrazowe dla wypoczynku i rekreacji;

Słabe strony

- Brak promocji Gminy;
- Bardzo niski stopień rozwoju bazy turystycznej;
- Brak działalności agroturystycznej;
- Brak miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży i dorosłych – placów zabaw, boisk, świetlic wiejskich;
- Brak placów zabaw i miejsc rekreacyjnych;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO

Mocne strony

- Występowanie terenów inwestycyjnych wyznaczonych pod określone funkcje;
- Dobre położenie względem szlaków komunikacyjnych;

Słabe strony

- Wzrastająca liczba osób bezrobotnych, problem długotrwałego bezrobocia;
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia społeczeństwa;
- Niskie kwalifikacje potencjalnych pracowników;
- Niska dynamika rozwoju przedsiębiorstw oraz niska aktywność gospodarcza społeczeństwa;
- Maleje liczba podmiotów gospodarczych w dominujących branżach;
- Niska aktywność w kierunku prowadzenia działalności związanej z rekreacją i odpoczynkiem;
- Brak gospodarstw agroturystycznych;
- Znaczne zróżnicowanie w ilości funkcjonujących podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach;
- Brak inkubatora przedsiębiorczości;

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony

- Stosunkowo dobry stan dróg;
- Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa;
- Segregacja odpadów;

Słabe strony

- Poszczególne drogi wymagają remontów/ przebudowy, w tym drogi dojazdowe do pól;
- Brakuje chodników, ścieżek rowerowych, potrzebne jest zainstalowanie dodatkowego oświetlenia ulic przy poszczególnych drogach;
- Brak oznaczenia ulic, miejscowości;
- Przystanki autobusowe pozostają w złym stanie technicznym;
- Brak sieci kanalizacyjnej;
- Niska efektywność energetyczna budynków;
- Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura elektroenergetyczna;
- Niewystarczająco rozwinięta sieć telekomunikacji;
- Niewykorzystywanie odnawialnych źródeł energii;

EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Mocne strony

- Dobra baza szkolnictwa;
- Sukcesy uczniów w konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich;
- Coraz większa świadomość dotycząca potrzeby kształcenia się;

Słabe strony

- Gimnazjum jest ostatnim dostępnym poziomem kształcenia w Gminie;
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców;
- Brak miejsc dla organizacji zajęć pozalekcyjnych;
- Potrzeby w zakresie realizacji stałych zajęć wyrównawczych, lekcji nauki języków obcych;

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej;
- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;

Słabe strony

- Wzrasta liczba rodzin objętych pomocą społeczną;
- Problem bezrobocia (w szczególności długotrwałego), kłopoty rodzin wielodzietnych, osób długotrwale chorych;
- Wzrastający problem alkoholizmu;

SZANSE

- Projektowane szlaki turystyczne dla województwa łódzkiego, przechodzące m.in. przez gminę Nowa Brzeźnica;
- Rozwój agroturystyki;

- Wykorzystanie walorów przyrody;
- Wzrost świadomości społecznej, dziedziczenie pozytywnych wzorców i postaw, chęć podnoszenia kwalifikacji i zdobywania wykształcenia, kształtowanie świadomości ekologicznej;
- Rozwój drobnej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby;
- Możliwość korzystania z dofinansowania do inwestycji ze środków zewnętrznych, Unii Europejskiej;
- Promocja Gminy;
- Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla poruszania się osób niepełnosprawnych;
- Rozwój turystyki weekendowej;
- Coraz większe zainteresowanie regionalizmem, docenianie walorów środowiska naturalnego;
- Organizacja szkoleń i kursów podnoszących umiejętności i kwalifikacje mieszkańców;
- Pojawienie się inwestorów zewnętrznych;
- Rozwój e- kształcenia;
- Wsparcie finansowe dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej;
- Tworzenie miejsc pracy poza sektorem rolnictwa, przy równoczesnym kształceniu osób odchodzących z tego sektora;

ZAGROŻENIA

- Brak promocji Gminy;
- Niekorzystna i niepewna sytuacja polityczno- gospodarcza na wschodzie;
- Brak dostępu do ponadgimnazjalnych poziomów kształcenia;
- Zagrożenie dla miejscowych przedsiębiorców płynące z rozpowszechnionej sprzedaży produktów drogą elektroniczną – bardzo często w bardziej atrakcyjnej cenie;
- Coraz bardziej dotkliwe niekorzystne zjawiska atmosferyczne w postaci np. gwałtownych burz, opadów, wichur;
- Brak uregulowania gospodarki wodno- ściekowej;
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna hamuje rozwój społeczno- gospodarczy Gminy;
- Brak chęci i odwagi do zakładania działalności gospodarczej lub wprowadzania zmian;
- Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS;
- Brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorstw;
- Niska opłacalność produkcji rolnej;

3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze

Największe obszary problemowe w gminie Nowa Brzeźnica związane są ze sferą społeczną.

Największym problemem Gminy jest **peryferyzacja**. Ponad 110 km dzieli Nową Brzeźnicę od miasta wojewódzkiego jakim jest Łódź. Podróż zajmuje pół dnia, a połączenia komunikacyjne są bardzo złe. Bez samochodu podróż do Łodzi staje się praktycznie niemożliwa. Dlatego też **związki społeczne i gospodarcze z Łodzią już dawno zamarły**. Gmina nie może więc opierać na nich swojego rozwoju. Związek z miastem jest dla każdej Gminy bardzo ważny. To tam lokalne przedsiębiorstwa znajdują rynek zbytu na wytworzone przez siebie towary i usługi, to w miastach skorzystać można z infrastruktury kulturalnej, rozrywkowej. Mieszkańcy Nowej Brzeźnicy takiej szansy nie posiadają, co widać najwyraźniej we wszelkich wskaźnikach aktywności gospodarczej.

Większość z nich jest efektem sytuacji panującej na rynku pracy. Znaczny odsetek mieszkańców stanowią zarejestrowane osoby bezrobotne, w tym długotrwale bezrobotne oraz pomiędzy 18 a 44 rokiem życia, a zatem w okresie największej aktywności i zdolności do wykonywania pracy.

Problem bezrobocia wynika ze **stosunkowo niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców**, braku lub **niewystarczających kwalifikacji czy doświadczenia**. Na fakt stosunkowo niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców w Gminie ma z pewnością wpływ ograniczenie dostępu do szkół ponadgimnazjalnych, a następnie do szkół wyższych. Codzienne wyjazdy do innego miasta (Łodzi, Katowic), albo zamieszkanie dziecka poza domem jest dla większości rodzin nieosiągalne pod względem finansowym. Według niektórych, mniej świadomych osób jest to zbędne. Mają one przeświadczenie, że dziecku wystarczy wiedza zdobyta do poziomu gimnazjalnego.

Zdobywanie wykształcenia na obszarach wiejskich dopiero od niedawna staje się ważne, a osoba mogąca pochwalić się kwalifikacjami jest dobrze postrzegana przez znajomych i sąsiadów. Na skutek niskiej opłacalności rolnictwa upadają gospodarstwa rolne, a osoby, które do tej pory wykonywały tam pracę pozostają bezrobotne. Przeważnie ich kwalifikacje pozwalają tylko na zatrudnienie w innym gospodarstwie, co nie jest łatwe, a dodatkowo wiąże się z sezonowością wykonywanej pracy, a zatem również otrzymywanego wynagrodzenia. Osoby posiadające wykształcenie pozarolnicze znajdują pracę zwykle poza Gminą – w Częstochowie lub Radomsku. Czasami przeprowadzają się tam – stąd **wysokie wskaźniki salda migracji**. Przy malejącym przyroście naturalnym, **liczba ludności w Gminie zmniejsza się**.

Efektom bezrobocia są pojawiające się i kumulujące **problemy natury społecznej**. Jak stwierdzono w analizie, **wzrasta liczba rodzin objętych pomocą społeczną**, wsparcia wymagają rodziny

wielodzietne, rodziny niepełne, osoby długotrwale lub ciężko chore i niepełnosprawne. Problemem w Gminie staje się również alkoholizm. Wzrasta liczba rodzin, w których występuje zjawisko nadużywania tego trunku, opieki i wsparcia potrzebują nie tylko sami uzależnieni, ale również ich rodziny, które ponoszą z tego tytułu wiele szkód. Uzależnienie może prowadzić do powstawania kolejnych patologii, takich jak np. przemoc w rodzinie, co jest sytuacją nie do zaakceptowania i wymaga natychmiastowej interwencji.

Skrajnym efektem bezrobocia jest zjawisko ubóstwa i choć statystki wskazują, że rodzin dotkniętych tym problemem nie jest w Gminie wiele, to jednak znaczna część znajduje się w sytuacji zagrożenia. Do ubóstwa prowadzi bowiem brak pracy, a także - w przypadku osób samotnych, rodzin wielodzietnych czy niepełnych – niewystarczające dochody, które nie pozwalają na zaspokojenie podstawowych potrzeb - w zależności od sytuacji - osoby samotnej albo wszystkich członków rodziny.

Problemy Gminy nie kończą się jednak w sferze społecznej. Sfera gospodarcza nie rozwija się, aktywizacja społeczeństwa jest niska, brakuje rozwiązań nowoczesnych i innowacji, ale także podstaw dla rozwoju i zakładania nowych firm. Widoczne są braki w infrastrukturze technicznej, w szczególności zaś doskwiera brak sieci kanalizacyjnej. Jest to czynnik, który obniża atrakcyjność inwestycyjną Gminy i z pewnością hamuje jej rozwój. Pożądane są również inwestycje w infrastrukturę wodociągową oraz drogową, które wzmocnią pozycję Gminy. Dostępność danego terenu i jakość połączeń to potencjalne korzyści, jakie może odnieść inwestor z tytułu zlokalizowania działalności gospodarczej na danym obszarze.

Walka o inwestora zewnętrznego opiera się jednak nie tylko o zasoby infrastruktury technicznej. Przedsiębiorca taki z pewnością zwróci uwagę na stan i jakość infrastruktury społecznej w Gminie – niewykluczone bowiem, że niektórzy z pracowników zamieszkają w tym miejscu. Niezbędna staje się więc odpowiednia baza oświaty (przedszkola, szkoły), rekreacyjna, sportowa czy kulturowa.

Gospodarka Nowej Brzeźnicy praktycznie przestała się rozwijać. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców charakteryzuje się najniższymi wskaźnikami przedsiębiorczości nie tylko w województwie, ale w całym kraju. Podmioty gospodarcze to głównie małe punkty handlowe. Podstawą gospodarki jest w dalszym ciągu rolnictwo, które staje się nieefektywne ze względu na duże rozdrobnienie oraz brak innowacji w procesy gospodarowania. Brak firm przekłada się na niewystarczającą liczbę miejsc pracy. Bezrobocie w całym powiecie pajęczańskim należy do najwyższych w województwie łódzkim.

Problemem są braki w wyposażeniu obecnej infrastruktury, ale również jej niedostateczna ilość i jakość. Brakuje w Gminie ośrodka, który prowadziłby działalność kulturalną na szeroką skalę, dbał o rozwój mieszkańców, zapewniał atrakcyjne możliwości spędzania czasu wolnego osobom we wszystkich grupach wiekowych. Należy w tym miejscu zwrócić również uwagę na sytuację osób starszych, które nie wykonują już pracy. Niekorzystną dla nich jest sytuacja, kiedy cały dzień spędzają

w gospodarstwie, na wykonywaniu błahych czynności lub w całkowitej bezczynności. Osobom tym potrzebna jest aktywność i spotkania z innymi ludźmi. Wiek i dysfunkcje natury fizycznej nie mogą ich skazywać na samotne, nudne życie. Konieczna jest organizacja spotkań tych osób, wspólnych zajęć. Grupę osób obecnie pracujących należy zaś aktywizować już w tym momencie i przygotowywać do życia na emeryturze, tak aby ludzie ci potrafili efektywnie i ciekawie wykorzystywać później czas wolny. Aktywność społeczna i fizyczna ma znaczny, pozytywny wpływ na stan zdrowia oraz psychiki osób starszych, co jest niewątpliwą korzyścią.

Widoczna jest również **bierność aktywności obywatelskiej mieszkańców**. Od lat w Nowej Brzeźnicy frekwencja wyborcza jest najniższa w kraju, co dostrzegają czasami ogólnopolskie serwisy informacyjne i prasa. Bierność ta powoduje, że mieszkańcy nie są częścią społeczeństwa demokratycznego. Społeczeństwo demokratyczne to społeczeństwo oparte na rozumie i wiedzy, chcące dyskutować o problemach, konfrontujące swoje pomysły na różne tematy. **Mieszkańcy Gminy nie widzą jednak swojej roli w kreowaniu otaczającej ich rzeczywistości.**

4. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru

Celem głównym rozwoju gminy Nowa Brzeźnica jest

Stworzenie mieszkańcom gminy Nowa Brzeźnica godnych i atrakcyjnych warunków do prowadzenia życia i wykonywania pracy, poprzez rozwój infrastruktury społecznej i gospodarczej oraz warunków zamieszkania

Cel główny będzie realizowany przez cele strategiczne, a te z kolei przez cele cząstkowe:

1. **Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego Gminy z uwzględnieniem ładu przestrzennego**

- a. Zachowanie stanu otaczającego środowiska przyrodniczego;
- b. Wykorzystanie zasobów przyrodniczych dla promocji Gminy;
- c. Promocję terenów inwestycyjnych;
- d. Poprawa stanu wód podziemnych i powierzchniowych;
- e. Prawidłowe zorganizowanie gospodarki wodno- ściekowej w Gminie;
- f. Poprawa jakości powietrza poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków, remont dróg;
- g. Poprawa zdrowotności mieszkańców;

Jednym z ważniejszych celów Gminy jest zachowanie w bardzo dobrym stanie jej środowiska przyrodniczego, piękna i zasobów otaczającej natury. Istota działań zmierzających ku realizacji tego celu służy przede wszystkim wdrażaniu idei zrównoważonego rozwoju, jednak przynosi korzyści również obecnemu pokoleniu.

Czyste powietrze, piękne i naturalne krajobrazy służą zarówno mieszkańcom Gminy (wzrasta jakość ich życia), jak i rozwojowi obszaru. Tereny takie są coraz bardziej doceniane przez mieszkańców głównie większych miast, którzy chętnie wybierają się tam na wycieczki, aby odpocząć na łonie przyrody, z dala od zgiełku. Przyroda może zatem służyć promocji Gminy, a zasoby naturalne wpływają na jej atrakcyjność.

Coraz większa ingerencja człowieka w zasoby przyrody (mniej lub bardziej świadoma) powoduje, że Gmina musi dołożyć wszelkich starań, aby działalność ta w jak najmniejszym stopniu oddziaływała na środowisko przyrodnicze. Jednym z takich rozwiązań jest zorganizowanie w sposób optymalny gospodarki wodno- ściekowej, dzięki której stopień zanieczyszczenia wód będzie się zmniejszać. Brak kanalizacji powoduje czasami niekontrolowane odprowadzanie nieczystości ciekłych do gleby, co w efekcie prowadzi do zakażenia wód. Należy więc zmniejszyć to prawdopodobieństwo do minimum.

Czyste środowisko to również czyste powietrze. W obrębie Gminy głównymi źródłami zanieczyszczeń w tym zakresie jest emisja niska oraz spaliny emitowane przez środki komunikacji. Ilość substancji szkodliwych powstających głównie w wyniku ogrzewania pomieszczeń można zmniejszyć wykonując termomodernizację budynków. Budynki użyteczności publicznej – ale nie tylko – nie są efektywne energetycznie, a co za tym idzie, dla ich ogrzania konieczne jest zużywanie większych ilości paliwa. Dla poprawy jakości powietrza można wdrażać również instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii, których użycie nie generuje substancji szkodliwych. Pożądany jest również remont dróg, który wpływa nie tylko na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ich użytkowników, ale również na sposób prowadzenia pojazdów przez kierowców. Jazda po gładkich nawierzchniach jest bardziej płynna i - o ile nie powoduje tego zagęszczenie pojazdów - nie wymaga gwałtownego hamowania czy nagłego przyspieszania, co zmniejsza emisję spalin do powietrza.

2. Rozwój przedsiębiorczości, promocja zatrudnienia, wsparcie działalności rolniczej

- a. Promocja kształcenia, dostęp do nowoczesnych form kształcenia;
- b. Stwarzanie warunków dla rozwoju w mieszkańcach cech przedsiębiorczości i aktywności społecznej;
- c. Ułatwianie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- d. Inwestycje w infrastrukturę techniczną, zwiększające atrakcyjność inwestycyjną obszaru;
- e. Promowanie nowoczesnych rozwiązań dla rolnictwa;

Rozwój Gminy w dużej mierze uzależniony jest od przedsiębiorczości jej mieszkańców. Zakładanie działalności gospodarczej, unowocześnianie już prowadzonej działalności czy to rolniczej, usługowej czy handlowej ma znaczny wpływ na wzrost gospodarczy obszaru. Nie zawsze jednak uwarunkowania zewnętrzne pomagają lub choć sprzyjają tym pozytywnym przemianom. Aktywizacja mieszkańców w Gminie jest niska, coraz więcej osób odchodzi od rolnictwa.

Pożądane jest zatem wprowadzenie rozwiązań, które zmieniąby te negatywne tendencje. Konieczna jest promocja kształcenia oraz stwarzanie dostępu do jego różnych form; niezbędne staje się wspieranie przedsiębiorców, promowanie nowych wzorców, wskazywanie kierunków rozwoju oraz innowacyjnych rozwiązań.

Jednak - jak wspomniano wyżej - dla rozwoju przedsiębiorczości ważne są również uwarunkowania zewnętrzne, a zadania z nimi związane pozostają zwykle po stronie Samorządu. Dla zwiększenia atrakcyjności obszaru Gmina zamierza przeprowadzić inwestycje polegające na budowie sieci kanalizacyjnej. Jest to jedno z podstawowych urządzeń, które podwyższa jakość funkcjonowania terenu, a zatem również osób i przedsiębiorstw tam przebywających. Infrastruktura techniczna ma ogromny wpływ na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, stąd niezbędny jest jej rozwój. Analogicznie, pożądane są wszelkie inwestycje w sieć wodociągową oraz związane z drogami.

3. Podwyższenie standardu warunków życia mieszkańców

- a. Tworzenie infrastruktury kultury pozwalającej na efektywne i korzystne dla rozwoju mieszkańców spędzanie czasu wolnego;
- b. Budowa infrastruktury technicznej podwyższającej jakość życia;
- c. Wykorzystywanie możliwości dofinansowania zewnętrznego dla organizacji zajęć pozaszkolnych dla dzieci, ale również kursów i szkoleń dla dorosłych;
- d. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;

Każdy człowiek dąży do tego, aby żyć w jak najlepszych warunkach, aby jakość i standardy jego życia były wysokie. Jednym z ważniejszych zadań stojących przed Samorządem jest zminimalizowanie liczby osób emigrujących z Gminy. W tym celu konieczna staje się budowa brakującej oraz podwyższanie standardu istniejącej infrastruktury społecznej służącej działalności oświatowej, kulturowej, sportowej i rekreacyjnej. Gmina wyznaczyła w tym zakresie zadanie polegające na budowie domu kultury, ponieważ brakuje tu miejsca, w którym mieszkańcy mogliby się spotykać, rozmawiać, wymieniać poglądy, dzielić się własnymi doświadczeniami, ale również radościami życia codziennego. W domu kultury byłyby organizowane spotkania, ale również lokalne imprezy, korzystałoby z niego wszyscy mieszkańcy Gminy. Byłoby to również znakomite miejsce dla przeprowadzenia różnego rodzaju szkoleń czy kursów podnoszących kwalifikacje albo służących nabyciu nowych umiejętności.

Dla podniesienia poziomu życia mieszkańców konieczny jest również rozwój infrastruktury technicznej. Młodsze pokolenia świadome zachodzących w Polsce zmian i znające standardy życia w większych miastach, nie chcą żyć w biedzie, chcą mieć dostęp do dóbr powszechnego użytku, takich jak Internet, obiekty sportowe czy ciekawe miejsca spotkań z rówieśnikami. Dla podniesienia jakości życia ważna jest zatem również infrastruktura techniczna, w tym sieć kanalizacyjna, która ułatwia codzienne życie.

4. Wspieranie odnowy wsi na rzecz zachowania tradycji i przekazywania dziedzictwa kulturowego

- a. Wykształcanie w mieszkańcach poczucia odpowiedzialności za własne miejsce zamieszkania;
- b. Rozwój jednostek kultury, miejsc rekreacji i spotkań;
- c. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i pielęgnowanie tradycji;
- d. Włączenie dzieci i młodzieży w proces odnowy wsi;
- e. Kształtowanie inicjatyw oddolnych;
- f. Promowanie lokalnych zasobów;

Rozwój obszarów wiejskich powinien być szczególnie mocno powiązany z działalnością miejscowej ludności. Małe miejscowości, wsie czy niewielkie Gminy mają swoje specyficzne potrzeby, które najlepiej znają ich mieszkańcy. To właśnie z ich inicjatywy powinna zachodzić część przedsięwzięć, to oni stanowią najlepsze źródło informacji o potrzebach i troskach ludności, zatem powinni zostać włączeni w rozwój swoich Małych Ojczyzn. Możliwość decydowania o zachodzących zmianach, wskazywanie ich kierunków, a zatem czynne uczestnictwo w życiu wsi, daje nie tylko poczucie wartości i spełnienia, ale również wzmacnia więzi z obszarem i miejscową ludnością, prowadzi do utożsamiania się z regionem, ale - co ważne – wykształca także potrzebę dbania i szanowania zarówno tego co już mamy, jak i tego co zbudujemy, czy osiągniemy.

W proces odnowy wsi muszą być włączane również dzieci i młodzież, ponieważ to właśnie one w niedalekiej już przyszłości będą zarządzały tym obszarem i pożądanym jest, aby w procesie rozwoju miały na uwadze dobro kulturowe i dziedzictwo historyczne.

Dla odnowy wsi konieczne są również miejsca spotkań, kultury i rekreacji, gdzie zacieśniają się więzy międzyludzkie i buduje świadome, wartościowe społeczeństwo, stanowiące przecież podstawę rozwoju danego obszaru.

Bardzo ważnym aspektem procesu odnowy wsi jest także możliwość wykorzystania lokalnych zasobów dla promocji marki lokalnej. Wykorzystanie dziedzictwa historycznego i tradycji jest doskonałym sposobem na zaistnienie danej miejscowości/ gminy w świecie turystyki i kultury, który przyczynia się również do rozwoju społeczno- gospodarczego danego obszaru.

5. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze

Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze wymieniono w podrozdziałach poniżej. Opis zadań znajduje się w rozdziale 6. Realizacja zadań.

5.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy;
- Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne;
- Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy;

5.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica;
- Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa placów zabaw na terenie Gminy;

5.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy;
- Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne;
- Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica;
- Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa placów zabaw na terenie Gminy;

5.4. Poprawa stanu środowiska

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy;

5.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego

- Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne;
- Budowa gminnego boiska przy szkole w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa placów zabaw na terenie Gminy;

5.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy;
- Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne;
- Budowa gminnego boiska przy szkole w Nowej Brzeźnicy;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica;
- Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy;
- Budowa placów zabaw na terenie Gminy;

6. Realizacja zadań

6.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2014 – 2022

Nazwa projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy
Opis projektu
Przewiduje się budowę nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy wraz z siecią kanalizacji sanitarnej obejmującą nieskanalizowane dotychczas miejscowości. Kanalizacja sanitarna będzie wybudowana w miejscach ścisłej zabudowy. Jej dokładny zasięg będzie zweryfikowany podczas analizy finansowo- ekonomicznej. Tereny rozproszone, gdzie budowa kanalizacji będzie niezasadna, zostaną w miarę możliwości objęte programem budowy oczyszczalni przydomowych.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 3 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 2 550 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 450 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2019 - 2021.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Nowa Brzeźnica, tym samym wzrośnie liczba miejsc pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze jego realizacji. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy, - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych, - zwiększenie jakości środowiska naturalnego;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Edukacja ekologiczna – projekt ma ukazać mieszkańcom wagę problemu ochrony środowiska.

2. Rozwój sieci dróg zapewniających rozwój przedsiębiorczości.
Nazwa projektu
Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne
Opis projektu
Gmina Nowa Brzeźnica posiada unikalną w skali kraju kulturę i obrzędy. Dlatego też przewiduje się odnowę i promocję tej tradycji. Konieczne jest stworzenie miejsca spotkań, gdzie mieszkańcy i turyści poznawać będą piękno tutejszej kultury. Dlatego zaadaptowany zostanie na te cele budynek po byłym komisariacie policji. W ramach projektu utworzona zostanie strona internetowa promująca Gminę.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 1,5 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 1 275 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 225 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 - 2016
Wpływ na realizację Strategii
Dzięki realizacji projektu nastąpi odnowa lokalnej tradycji i kultury. Mieszkańcy chętniej będą uczestniczyli w zajęciach kulturalnych. Gmina stanie się przyjazna i ciekawa dla turystów zainteresowanych lokalnymi tradycjami. Odnowa tradycji ma również duży wpływ na promocję lokalnych przedsiębiorstw, które opierają swoją działalność o lokalne wyroby.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - odnowa kultury lokalnej, - większy udział mieszkańców korzystających z kultury;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Promocja Gminy i jej kultury.

Nazwa projektu
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica
Opis projektu
W poszczególnych miejscowościach Gminy brakuje przestrzeni publicznej przeznaczonej na sport i rekreację. Planuje się zatem odnowę przestrzeni w celu utworzenia boiska przy szkole w Nowej Brzeźnicy oraz innych miejscowościach Gminy.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 2 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR 1 700 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 300 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2019.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt upowszechni w Gminie sport i rekreację. Mają one się stać zabawą i formą spędzenia wolnego czasu dla wszystkich jej mieszkańców. Projekt wpłynie więc na zwiększenie się liczby osób na co dzień uprawiających sport. Poprawi się tym samym jakość zdrowia mieszkańców.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - spadek ilości zachorowalności mieszkańców, - odnowa kultury lokalnej, - poprawa wizerunku Gminy, - poprawa jakości życia mieszkańców, - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy;
Projekty uzupełniające
<p>Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka statyki ciała – planowana jest realizacja w ramach EFS projektu, którego celem będzie poprawa zdrowia mieszkańców Gminy Nowa Brzeźnica. Projekt przewiduje organizację zajęć sportowo- rekreacyjnych. Grupę docelową projektu stanowić będą zarówno osoby młodsze jak i starsze. 2. Badania profilaktyczne – przewiduje się stałe projekty z zakresu profilaktyki zdrowia. Badania mammograficzne, dentystryczne, czy kręgosłupa mają pomóc w utrzymaniu zdrowia. Tym samym zwiększy się liczba osób zdolnych do pracy.

Nazwa projektu
Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica
Opis projektu
Projekt ma na celu uwolnienie terenów inwestycyjnych oraz rozwój przedsiębiorczości (w tym turystyki) w Gminie Nowa Brzeźnica. Poza tym, zwiększona ma zostać jakość życia mieszkańców terenów wiejskich. Przebudowa dróg będzie więc uzależniona od analizy przeprowadzonej w dokumentacjach technicznych i aktualnych potrzeb.
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to 2 mln PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 85% kosztów projektu</p> <p>Wkład EFRR (lub PROW) – 1 700 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 300 000,00 PLN</p>

Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2017.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt ma zapewnić spójność społeczno- gospodarczą obszaru Gminy Nowa Brzeźnica. Tereny wiejskie muszą mieć łatwy dostęp do miast i głównych ciągów drogowych. Dzięki realizacji projektu nastąpi rozwój turystyki.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - wzrost liczby turystów, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kursy doszkalające dla mieszkańców gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kompetencje dla mieszkańców.

Nazwa projektu
Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy
Opis projektu
Planuje się budowę nowoczesnego placu targowego, który będzie zaspokajał lokalne potrzeby.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 1 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2018 – 2019.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt ma zapewnić spójność społeczno- gospodarczą obszaru Gminy Nowa Brzeźnica. Zwiększy ilość zawieranych transakcji handlowych. Tym samym zwiększy się cena i jakość lokalnych produktów.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:

1. Kursy doszkalające dla mieszkańców gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kompetencje dla mieszkańców.
Nazwa projektu
Budowa placów zabaw na terenie Gminy
Opis projektu
Na terenie całej Gminy Nowa Brzeźnica powstaną nowe place zabaw. Od kilku lat widoczna jest zwiększająca się liczba dzieci. Dlatego też budowa placów zabaw jest odpowiedzią na lokalne potrzeby.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 500 tys. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 425 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 75 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt upowszechni w Gminie sport i rekreację. Mają one się stać zabawą i formą spędzenia wolnego czasu dla wszystkich jej mieszkańców.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- spadek ilości zachorowalności mieszkańców, - odnowa kultury lokalnej, - poprawa wizerunku Gminy, - poprawa jakości życia mieszkańców, - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Kursy doszkalające dla mieszkańców gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kompetencje dla mieszkańców.

Nazwa projektu
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Nowa Brzeźnica
Opis projektu
Zmiany klimatu w Polsce powodują sytuacje niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi. Widoczne jest zwiększenie liczby silnych wiatrów, burz, suszy, gwałtownych opadów. Celem projektu będzie poprawa zdolności do adaptacji do zmian klimatu, poprzez wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie powódzie i susze), a w przypadku ich wystąpienia - zminimalizowanie ich skutków poprzez poprawę systemowego zarządzania ryzykiem. System

wymaga również gotowości do usuwania zagrożeń płynących z dróg krajowych. Przez Gminę prowadzony jest przewóz towarów niebezpiecznych. Dlatego też przewiduje się wzmocnienie bazy OSP poprzez m.in. zakup nowoczesnego pojazdu ratowniczego. Dodatkowo zbudowany zostanie zintegrowany system powiadamiania o niebezpieczeństwach. W uzasadnionych przypadkach przewiduje się również remont i unowocześnienie poszczególnych strażnic.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy Nowa Brzeźnica – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w roku 2017
Wpływ na realizację Strategii
W wyniku realizacji projektu nastąpi poprawa w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, zapobiegania powodziom oraz przeciwdziałania skutkom suszy, co przyczyni się do poprawy jakości bezpieczeństwa ludności Gminy w sytuacji nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych oraz podniesienia sprawności służb ratowniczych.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości świadczenia usług publicznych, - zmniejszenie zagrożeń dla życia i zdrowia ludzkiego;
Projekty uzupełniające
1. Nie przewidziano.

Wszystkie ww. projekty są zgodne z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Harmonogram ich realizacji został przedstawiony w rozdziale 8 Plan finansowy.

6.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022

Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram

ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany. Jeżeli na poszczególne projekty gmina nie uzyska dofinansowania będzie je prawdopodobnie realizować w kolejnych latach, w tym prawdopodobnie również po roku 2022.

6.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa

- I. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 – 2022 z dokumentami i programami planistycznymi stanowiącymi wykładnię polityki regionalnej na poziomach: krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym:

Strategia Rozwoju Kraju 2020

„Strategia ...” przedstawia Wizję Polski 2020 jako: „aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo”. W dokumencie przedstawiono główne obszary interwencji, cele i priorytety rozwojowe. Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica wpisuje się w szczególności w następujące dziedziny:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (rozwój kapitału społecznego; zwiększenie bezpieczeństwa obywatela).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki (poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki (zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększanie aktywności zawodowej; poprawa jakości kapitału ludzkiego; zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu; upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych; zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami; poprawa efektywności energetycznej; zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii; poprawa stanu środowiska; adaptacja do zmian klimatu);

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu (modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna (zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych; zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych).

Strategie są ze sobą spójne m. in. we wszystkich wyżej wymienionych obszarach aktywności.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Zachodzi zgodność niniejszej strategii ze Strategią Rozwoju Transportu:

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym

CEL STRATEGICZNY 1: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

Cele szczegółowe:

- Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej
- Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym
- Bezpieczeństwo i niezawodność
- Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko
- Zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych

Polityka Energetyczna Polski do roku 2030

Strategia zgodna jest z Polityką w szczególności w zakresie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw. Podkreślone jest w niej znaczenie energii słonecznej: „W znacznie większym niż dotychczas stopniu zakłada się wykorzystanie energii promieniowania słonecznego za pośrednictwem kolektorów słonecznych oraz innowacyjnych technologii fotowoltaicznych.”. Zwrócono również uwagę na biomasę, energię geotermalną oraz wiatr. Polityka energetyczna zakłada wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020

Niniejsza Strategia pozostaje spójna z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój. Realizacja większości inwestycji zaplanowana jest w układzie komplementarnym do projektów realizowanych ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Społecznego. Zaplanowane w ten sposób przedsięwzięcia spowodują maksymalizację efektów interwencji, wpłyną na zwiększenie ich spójności oraz efektywności.

W wyniku decentralizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2014-2020, 72% środków tego Funduszu zasili regionalne programy operacyjne, a 28% Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

POliŚ będzie kontynuacją Programu funkcjonującego w latach 2007 – 2013. Zgodność Strategii z Programem przejawia się w następujących obszarach:

- PRIORYTET I (FS)

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE);
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

- PRIORYTET II (FS)

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania);
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych);
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

- PRIORYTET III (FS)

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach;
- niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

- PRIORYTET V (EFRR)

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.

- PRIORYTET VI (EFRR)

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Jak czytamy w Strategii: „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

*REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY
W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ,*

WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA. Terytorium województwa łódzkiego cechować będą silne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne oraz atrakcyjne warunki zamieszkania i pracy. Promowane będą kreatywne postawy mieszkańców i przedsiębiorców. Zagwarantowanie najlepszej dostępności komunikacyjnej przełoży się na wysoką atrakcyjność inwestycyjną. Istotnym czynnikiem podnoszącym warunki i poziom życia mieszkańców będzie wysoka jakość środowiska przyrodniczego osiągnięta dzięki racjonalnej gospodarce jego zasobami. Województwo łódzkie będzie postrzegane jako region kreatywny i konkurencyjny, wyróżniający się specyficznym potencjałem efektywnie wykorzystywanym na rzecz długookresowego wzrostu oraz zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Misja regionu łódzkiego zorientowana na:

PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ I TERYTORIALNIE UKIERUNKOWANEJ POLITYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, OPARTEJ NA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ, BUDOWANIU WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ.

Misja koncentruje strategiczne kierunki działań na:

- budowaniu przyszłości (dobrobytu) regionu dzięki wzmacnianiu endogenicznych potencjałów Województwa oraz współpracy gospodarczej, zarówno w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- budowaniu powiązań między mieszkańcami i społecznościami oraz sprzyjaniu kreowania tożsamości Regionalnej z uwzględnieniem wielokulturowości i różnorodności regionalnej.”

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 – 2022 wpisuje się w swych założeniach w wykładnię rozwoju województwa łódzkiego. Jej cele są spójne z celami strategicznymi dokumentu, a więc także z celami operacyjnymi oraz strategicznymi kierunkami działań. Realizacja działań zawartych w Strategii Gminy przyczynią się do realizacji założeń wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim

Celem głównym Planu jest „Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego w perspektywie krótko i długookresowej.” Cel ten jest realizowany za pomocą celów szczegółowych. Przedmiotowa Strategia jest zgodna w szczególności z celami o brzmieniu:

- Dostępność i atrakcyjność miejsc pracy w regionie, sprzyjające warunki dla napływu ludności do województwa łódzkiego;
- Równe szanse edukacyjne w regionie, wysoka jakość usług świadczonych w systemie oświaty oraz równy poziom kształcenia na obszarach miejskich i wiejskich, w tym wsparcie na rzecz przeciwdziałania marginalizacji osób z obszarów wiejskich;
- Modernizacja szkolnictwa zawodowego oraz dostosowanie oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- Zdrowi i świadomi profilaktyki zdrowia mieszkańcy województwa;

- Aktywizacja zawodowa kobiet/osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dzieci lub opieką nad osobami zależnymi;
- Wysoka atrakcyjność zatrudniania osób z grup defaworyzowanych (kobiety/młode matki/osoby niepełnosprawne) dla potencjalnego pracodawcy.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS - 2030”

Wizja Innowacyjnego Województwa Łódzkiego w roku 2030 brzmi: „Spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia.”.

Misją jest natomiast: „Prowadzenie aktywnej polityki innowacyjnej z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój.”

Województwo Łódzkie w 2030 to region:

- W którym siłą jest różnorodność.
- Który posiada tożsamość kulturową i gospodarczą.
- Który jest otwarty i przychylny dla przedsiębiorstw.
- Kreatywnych ludzi i przedsiębiorców.
- Silnego i konkurencyjnego lokalnego biznesu.
- Lokalnych patriotów.

Przekładając zapisy „LORIS – 2030” na rzeczywistość lokalną, widoczna jest zależność pomiędzy niniejszą Strategią, a dokumentem wojewódzkim. Cel Strategii Gminy Nowa Brzeźnica wpisuje się w przedstawioną powyżej Wizję i Misję.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020

Stwierdza się zgodność strategii z Projektem RPO WŁ na lata 2014 – 2020, wersja 4.0 (w momencie sporządzania Strategii była to najbardziej aktualna wersja dokumentu).

RPO WŁ na lata 2014 – 2020 składać się będzie z siedmiu osi priorytetowych:

- Oś priorytetowa I – Innowacyjność i konkurencyjność
- Oś priorytetowa II – Transport
- Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska
- Oś priorytetowa IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa
- Oś Priorytetowa V – Zatrudnienie i włączenie społeczne
- Oś Priorytetowa VI – Kompetencje i adaptacyjność
- Oś Priorytetowa VII – Pomoc techniczna

Niniejsza Strategia zgodna jest w swych zapisach z działaniami w obrębie:

- Osi priorytetowej I – Innowacyjność i konkurencyjność, w szczególności w ramach wzmocnienia konkurencyjności MŚP, sektora rolnego - spójność polega m.in. na promowaniu przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz

sprzyjanie tworzeniu nowych firm; wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

Osi priorytetowej II – Transport

Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.

Osi priorytetowej III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska

Powiązanie jest widoczne w ramach wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, w szczególności wspierania wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; wspierania efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Spójność polega także na promowaniu dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zachowaniu i ochronie środowiska naturalnego oraz wspieraniu efektywnego gospodarowania zasobami, m.in. poprzez inwestowanie w sektor gospodarki odpadami/wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

Osi priorytetowej IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa

Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK: wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia. Powiązanie widoczne jest także w działaniach ukierunkowanych na zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami: zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu). Bardzo istotne jest także promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją: inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych oraz wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Osi priorytetowej V – Zatrudnienie i włączenie społeczne

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką

dyskryminacją: aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Osi priorytetowej VI – Kompetencje i adaptacyjność

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę; przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian; aktywne i zdrowe starzenie się. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie: ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Strategia Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 - 2022 jest spójna ze wszystkimi osiami priorytetowymi wyszczególnionymi w Projekcie RPO WŁ na lata 2014 – 2020.

Zintegrowany Program Rozwoju Lokalnego Powiatu Pajęczańskiego na lata 2008 – 2015

Jak zapisano w Programie: „Celem dążeń pajęczańskiej wspólnoty samorządowej, jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców oraz podniesienie poziomu ich życia do przeciętnego standardu europejskiego, przez zapewnienie stałego, zrównoważonego rozwoju wspartego na solidnej bazie gospodarczej”. Misję określono jako:

Głównym celem rozwoju powiatu pajęczańskiego jest wzrost poziomu życia ludności powiatu pajęczańskiego przez zapewnienie zrównoważonego i dynamicznego rozwoju społeczno- gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i wykorzystaniem jego walorów turystycznych.

Cele zostały przedstawione w podziale na obszary działania, oto one:

Obszar I: Gospodarka, przedsiębiorczość, rynek pracy

Cel strategiczny I.I: Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu oraz konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw

Cel strategiczny I.II: Wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących wzrost społeczno- gospodarczy powiatu

Cel strategiczny I.III: Zmniejszenie poziomu społecznych skutków bezrobocia w powiecie

Cel strategiczny I.IV: Poprawa sieci komunikacji drogowej

Obszar II: Ochrona środowiska

Cel strategiczny II.I: Poprawa stanu środowiska naturalnego

Obszar III: Oświata, edukacja, sport

Cel strategiczny III.I: Zwiększenie dostępności do edukacji

Obszar IV: Ochrona zdrowia, polityka społeczna, bezpieczeństwo publiczne

Cel strategiczny I: Zapewnienie mieszkańcom powiatu dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz polityki prorodzinnej

Cel strategiczny II: Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i przyjezdnym

Wymienione wyżej obszary działania i cele są spójne z zawartymi w niniejszej Strategii. Realizacja zapisów Strategii Gminy Nowa Brzeźnica wpłynie na osiągnięcie celów Powiatu Pajęczańskiego.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Pajęczańskiego

Dostępny dokument pochodzi z roku 2003, a jego cele powinny zostać zrealizowane do roku 2011. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Brzeźnica był w tym okresie zgodny z Programem opracowanym dla Powiatu.

- II.** Zadania realizowane w ramach strategii rozwoju powinny być również komplementarne z innymi dokumentami określającymi rozwój danego obszaru, stanowić ich uzupełnienie i przyczyniać się do kompleksowego, zrównoważonego rozwoju danego obszaru. W związku z tym, niniejsza Strategia pozostaje w ścisłym powiązaniu z:

Program Ochrony Środowiska Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku

Jak zapisano w Programie: „W programie uwzględniono wszystkie aspekty ochrony środowiska i zrównoważonego użytkowania jego zasobów - od edukacji ekologicznej, poprzez ochronę gleb aż po problematykę bezpieczeństwa ekologicznego. Jednakże uwarunkowania regionalne i lokalne powodują, że najistotniejsze zadania do rozwiązania w najbliższych latach koncentrują się głównie wokół:

- Rozwiązania problemów gospodarki wodno- ściekowej,
- Poprawy bilansu hydrologicznego,
- Ochrony gleb i przestrzeni przyrodniczej w warunkach gospodarki rolnej.

Zadaniami, których rozwiązaniem w najbliższych latach winno stać się troską mieszkańców i władz gminy to:

- Docelowe 100% zwodociągowanie gminy, budowa trzech przydomowych oczyszczalni oraz rozpoczęcie budowy kanalizacji sanitarnej,
- Zaopatrzenie w energię ciepłą ze źródeł ekologicznych (gaz, oleje o niskiej zawartości siarki, energia elektryczna),
- Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa,
- Realizacja zadrzewień dolinnych i śródpolnych.

Uwzględniono także programy ogólnokrajowe realizowane na terenie powiatu pajęczańskiego (np. program zwiększania lesistości kraju oraz program rolnośrodowiskowy). Zasadniczym zadaniem

programu jest określenie zakresu zadań przewidzianych do realizacji na terenie gminy, nadających się do finansowania ze środków zewnętrznych.”

Występuje komplementarność dokumentów.

Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Nowa Brzeźnica

Program jest spójny ze Strategią, gdyż obydwa dokumenty zawierają działania służące ochronie środowiska przyrodniczego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Brzeźnica

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zawarte w studium wskazują:

Układ drogowy:

- zapewnienie drogom poprzez ich rozbudowę i modernizację odpowiednich parametrów technicznych i użytkowych;
- likwidowanie uciążliwości wynikających z ruchu tranzytowego poprzez realizację obwodnic w ciągach dróg krajowej i wojewódzkiej;
- zabezpieczenie rezerw terenu pod rozbudowę układu komunikacyjnego;
- zapewnienie bezpieczeństwa ruchu poprzez wydzielenie ruchu kołowego, budowę chodników, utwardzonych poboczy, wydzielenie tras rowerowych;
- modernizacja skrzyżowań;

Wody powierzchniowe

- utrzymanie istniejących stawów i zbiorników wodnych;
- rozwój malej retencji - realizacja zbiornika retencyjnego "Brzeźnica - Ważne Młyny" zadania służącego ponadlokalnym celom publicznym (wynikającego z Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego);
- na obszarze projektowanego zbiornika Działoszyn (według Programu rządowego z 1977 roku) dopuszczenie realizacji budownictwa mieszkaniowego, letniskowego oraz usług i infrastruktury dla jego obsługi; wykluczenie realizacji dużych obiektów produkcyjnych i inżynierskich;
- ochrona przed zmianą zainwestowania obszarów zmeliorowanych;

Wody podziemne

- ochrona głównych zbiorników wód podziemnych górnej jury i górnej kredy przed zanieczyszczeniem poprzez właściwe rozwiązania gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami;
- wykorzystanie wód podziemnych do zbiorowego zaopatrzenia w wodę odbiorców w gminie;

Zaopatrzenie w wodę

Jako zasadnicze źródło zaopatrzenia w wodę pitną ustala się wykorzystanie istniejących sieci i urządzeń wodociągowych. Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejących sieci i urządzeń wodociągowych. Wymagane jest zapewnienie wody do zewnętrznego gaszenia pożaru.

W sytuacji uzasadnionej ekonomicznie lub technicznie dopuszcza się realizację indywidualnych ujęć wód podziemnych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Gospodarka ściekowa

Wymagane jest odprowadzenie ścieków sanitarnych do gminnego systemu kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem jako rozwiązania tymczasowego, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej gromadzenia ścieków w bezodpływowych zbiornikach do okresowego gromadzenia nieczystości ciekłych i ich wywożenie do punktu zlewnego;

Na terenie gminy wyznacza się miejscowości:

- wskazane do skanalizowania: Nowa i Stara Brzeźnica, Dubidze, Dworszowice Kościelne, Wólka Prusicka i Prusicko, Pieńki Dubidzkie, Konstantynów, Kuźnica;
- w pozostałych miejscowościach, ścieki winne być gromadzone w bezodpływowych zbiornikach do okresowego gromadzenia nieczystości ciekłych i wywożone do oczyszczalni lub winny być oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków;

Elektroenergetyka

Priorytetem w rozwoju gospodarki elektroenergetycznej w granicach gminy jest:

- zapewnienie dostaw do wszystkich odbiorców, co wymaga:
 - o rozbudowy istniejącej infrastruktury poprzez:
 - o zapewnienie pełnego dostępu do sieci producentom i odbiorcom energii;
 - o utrzymania właściwych warunków eksploatacji i bezpieczeństwa poprzez wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów w sąsiedztwie;
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju, co wymaga:
 - o oszczędzania energii (modernizacja infrastruktury, termomodernizacja zabudowy, technologie energooszczędne);
 - o ograniczenia emisji do atmosfery zanieczyszczeń powstających w procesie wytwarzania energii;
 - o wspierania stosowania odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii poprzez możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym realizacji elektrowni wiatrowych.

Zakładane lokalizacje siłowni wiatrowych w rejonie centralnym gminy (w pobliżu wsi: Konstantynów, Dworszowice Kościelne, Dubidze, Stara Brzeźnica), jako źródła pozyskiwania odnawialnej energii elektrycznej, jest korzystne z uwagi na warunki wiatrowe oraz jako mniej szkodliwe dla środowiska w stosunku do rozwiązań konwencjonalnych (brak zanieczyszczenia powietrza, uniknięcie zmian stosunków wodnych i podgrzewania wód powierzchniowych, brak odpadów, itp.).

W perspektywie najbliższych lat planuje się budowę:

- nowych stacji transformatorowych wraz z liniami zasilającymi jak również modernizację istniejących urządzeń elektroenergetycznych;

- zespołów siłowni wiatrowych, z których energia elektryczna będzie przesyłana liniami kablowymi SN do istniejącego i projektowanego GPZ-tu (wymagającego niezbędnej rozbudowy w zależności od wielkości produkowanej energii).

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego przewiduje się realizację elektrowni wodnych w Kuźnicy.

Do czasu realizacji elektrowni wiatrowych – utrzymuje się rolnicze wykorzystywanie terenu z dopuszczeniem lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz z możliwością realizacji obiektów i urządzeń do wytwarzania energii w oparciu o energię słoneczną.

Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie w gaz sieciowy w oparciu o projektowany gazociąg wysokoprężny z rejonu Częstochowy poprzez Kłobuck, Miedźno, Władysławów do Nowej Brzeźnicy.

Telekomunikacja

Dla poprawy poziomu życia mieszkańców i atrakcyjności inwestycyjnej gminy ustala się:

- utrzymanie istniejącej, rozbudowę oraz budowę nowej infrastruktury telekomunikacyjnej zgodnie z zasadami określonymi w ustawie Prawo telekomunikacyjne oraz w ustawie o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych;
- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie;
- podporządkowanie na terenach chronionych lub wskazanych do ochrony lokalizacji urządzeń telekomunikacyjnych zasadom ochrony;
- stopniowe objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym.

Strategia wpisuje się w zapisy Studium.

III. Inwestycje Gminy Nowa Brzeźnica komplementarne wobec planowanych działań:

Poniżej przedstawiono przykładowe projekty/ inwestycje przeprowadzone przez Gminę Nowa Brzeźnica w ostatnich latach. Są one komplementarne względem tych planowanych do realizacji w niniejszej Strategii.

- „Świat dziecięcych marzeń w Gminie Nowa Brzeźnica” - projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki któremu zostały wygenerowane dodatkowe miejsca przedszkolne dla dzieci w wieku 3-5 lat z Gminy Nowa Brzeźnica. Wsparcie skierowane zostało do 32 dzieci oraz do ich rodziców.
- „Rozwój wiedzy i umiejętności uczniów w Szkole Podstawowej w Nowej Brzeźnicy” – projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

- „Zakup oprogramowania do ewidencji i rozliczeń w zakresie gospodarki odpadami w Gminie Nowa Brzeźnica”; wartość ogólna zadania: 13 062,60 zł (brutto), dofinansowanie: w wysokości 9 000 zł w formie dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Wśród inwestycji realizowanych przez Gminę można wymienić również m.in.: budowę i remont wodociągu; budowę Hali Sportowej w Nowej Brzeźnicy; modernizację oświetlenia ulicznego; wykonanie chodników czy remonty dróg gminnych;

7. Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Nowa Brzeźnica na lata 2014 - 2022 będzie monitorowana za pomocą zestawu wskaźników. Pomoże to wyciągać wnioski i mierzyć skuteczność działań podejmowanych przez Gminę. Wskaźniki realizacji Strategii nie są tożsame ze wskaźnikami poszczególnych projektów realizowanych w ramach Programów Unijnych. Wskaźniki Strategii są bardziej ogólne i obrazują ogólne zmiany w Gminie, w następstwie realizacji różnych powiązanych ze sobą projektów. Dołożono wszelkich starań, aby poszczególne projekty wzajemnie na siebie oddziaływały tworząc efekt synergii. Np. działania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Gminy są połączone z edukacją ekologiczną mieszkańców oraz rozwojem sieci dróg, co ma w rezultacie wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie liczby miejsc pracy oraz jakości środowiska naturalnego. Strategia ocenia te działania spójnie. Niezwykle ważnym i niezbędnym etapem jest wyciągnięcie wniosków z realizacji Strategii.

Poszczególne wskaźniki nie są również podporządkowane danym celom strategicznym. Ze względu na efekt synergii należy je monitorować wspólnie.

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

Liczba przedsiębiorstw w gminie Nowa Brzeźnica

Jednym z najważniejszych wskaźników mierzących skuteczność działań zaplanowanych w ramach Strategii jest liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze Gminy. Dane statystyczne udostępnione są przez GUS, Bank Danych Lokalnych. Ważna będzie nie tylko zaobserwowana zmiana w ilości prosperujących firm, ale także sektor działalności. Informacje te wskażą, które gałęzie gospodarki rozwijają się, które tracą na znaczeniu, a także który z dotychczas niezbyt prężnych sektorów zaczyna się rozwijać. Tak jak zaznaczono na wstępie rozdziału, dane te należy skorelować z innymi wskaźnikami, co pozwoli na uzyskanie pełniejszego obrazu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy, zbadanie wpływu np. wzrostu poziomu wykształcenia społeczeństwa na zmianę ilości przedsiębiorstw.

Liczba osób bezrobotnych

Liczba osób bezrobotnych w Gminie ma znaczny wpływ na jej rozwój. Posiadanie pracy determinuje znaczną część życia każdego człowieka. Dochody, jakie uzyskujemy stanowią o naszej sile nabywczej i aktywności na rynku dóbr i usług. A zatem, większa liczba osób pracujących przekłada się na wzrost gospodarczy, natomiast większa liczba osób bezrobotnych nie tylko hamuje procesy kupna – sprzedaży, ale również generuje ponoszenie większych kosztów w zakresie pomocy społecznej. Dane statystyczne opisujące zarejestrowane osoby bezrobotne są dostępne w GUS, Bank Danych Lokalnych, a także w statystykach prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Pajęcznie.

Wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych

Dane można pozyskać w GUS, Bank Danych Lokalnych. Poziom dochodów gospodarstw domowych determinuje rozwój gospodarczy Gminy. Czym wyższa wartość wskaźnika, tym większa aktywność w nabywaniu towarów i usług, wzrostowi dochodów najczęściej towarzyszy nabywanie również dóbr oraz korzystanie z usług, które do tej pory były poza zasięgiem jednostki. Wskaźnik należy skorelować z danymi dotyczącymi poziomu wykształcenia, bezrobocia, ilości podmiotów gospodarczych.

Poziom wykształcenia mieszkańców

Dane można pozyskać w GUS, Bank Danych Lokalnych. Poziom wykształcenia jednostki ma bezpośredni wpływ na jej aktywność na rynku pracy. Zwykle determinuje znalezienie/ bądź nie zatrudnienia, ale także wysokość wynagrodzenia. Czym wyższe wykształcenie i specjalizacja w danej dziedzinie, tym większe szanse na atrakcyjne warunki zatrudnienia albo na założenie własnej działalności. Wskaźnik należy skorelować m.in. z poziomem bezrobocia mieszkańców oraz ilością przedsiębiorstw na obszarze Gminy Nowa Brzeźnica.

Liczba zachorowań mieszkańców

Zmniejszenie się wskaźnika jest bardzo pożądanym kierunkiem rozwoju Gminy. Stan zdrowia determinuje aktywność na rynku pracy oraz w życiu społecznym i kulturalnym. Wpływ na zdrowotność mieszkańców Gminy ma wiele czynników, w tym bezpieczeństwo na drogach, czy stan powietrza atmosferycznego. Wszelkie inwestycje mogące mieć korzystny wpływ (zarówno pośredni jak i bezpośredni) na zdrowie, powinny zostać zrealizowane z najwyższą starannością.

Liczba turystów na obszarze Gminy Nowa Brzeźnica

Statystyka dotycząca turystyki również widnieje w GUS, Bank Danych Lokalnych. Niezbędne jest porównanie wskaźnika np. z dochodami gospodarstw domowych. Na zwiększenie się liczby turystów olbrzymi wpływ będzie miało przeprowadzenie zaplanowanych w Strategii inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniej promocji Gminy.

8. Plan finansowy

Poniżej zamieszczono plan finansowy realizacji Strategii. Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany.

Kwoty podano w tys. zł.

Projekt	rok 2014				rok 2015			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	0	0	0	0
Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne	0	0	0	0	500	425	75	0
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	500	425	75	0
Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa placów zabaw na terenie Gminy	0	0	0	0	0	0	0	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2016				rok 2017			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	0	0	0	0
Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne	1000	850	150	0	0	0	0	0
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica	500	425	75	0	500	425	75	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica	500	425	75	0	1000	850	150	0
Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa placów zabaw na terenie Gminy	100	85	15	0	100	85	15	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	1000	850	150	0

cd.

Projekt	rok 2018				rok 2019			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	1000	850	150	0
Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica	500	425	75	0	500	425	75	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy	500	425	75	0	500	425	75	0
Budowa placów zabaw na terenie Gminy	100	85	15	0	100	85	15	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2020				rok 2021			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Nowa Brzeźnica poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Nowej Brzeźnicy	1000	850	150	0	1000	850	150	0
Adaptacja budynku po posterunku policji na cele kulturalne i edukacyjne	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa placu targowego w Nowej Brzeźnicy	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa placów zabaw na terenie Gminy	100	85	15	0	0	0	0	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Nowa Brzeźnica	0	0	0	0	0	0	0	0

9. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy Nowa Brzeźnica.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii;
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy Nowa Brzeźnica.

Urząd Gminy, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumentcie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

10. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

10.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu, czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie zatem następująco:

- Wójt Gminy Nowa Brzeźnica,
- Skarbnik Gminy,
- Koordynator Zespołu,
- Przedstawiciel Rady Gminy.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Gminy Nowa Brzeźnica. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. styczniu 2022 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Nowa Brzeźnica.

10.2. Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

Ocenę wstępną

Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy częściowej realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

10.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Uwarunkowania współpracy

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego samorządom: powiatom i województwom. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej potrafią rozwiązać problemy niż administracja rządowa i samorządowa.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji. Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczenia obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczenia obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu

do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Nie jest to również łatwe dla samorządowców, którzy bardzo często przygnieceni są problemami dnia codziennego: dziurawymi jezdniami, czy brakiem pieniędzy na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej. Ale także wśród nich istnieje wiele przykładów starań o patrzenie na problemy w dłuższym horyzoncie czasowym i określanie celów, które odnoszą się do źródeł problemów, a nie tylko do ich skutków - w myśl twierdzenia, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia do określania celów działania są Strategie w wielu gminach w Polsce.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje, w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo prostymi, tanimi sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki do współpracy, z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrzepowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć - w ramach obowiązujących reguł - do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich, organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd, na przykład ma możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrzepowane tyłoma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić

role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym czym dysponują stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity "pas transmisyjny", którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedzenia się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współdziałanie w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd.

Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd. Organizacje obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację.

Główne formy współpracy to: programy dotacji i inne formy wspierania organizacji.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji,
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych,
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji,
- potencjał, przede wszystkim ludzki,
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej,
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów,
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie,

- zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, szczególnego znaczenia nabiera w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych,
- określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej,
- uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych,
- stanowienie prawa lokalnego (uchwały Rad Samorządów), które w sposób kompleksowy określają cele, zasady, mechanizmy i formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:

- możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu,
- możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd,
- możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych,
- możliwość korzystania z kanałów promocyjnych gminy,
- możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych gminy,
- możliwość udzielania przez gminę rekomendacji dla organizacji pozarządowych,
- możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, urzędu gminy, etc²².

²² Wykorzystano: Tomasz Schimanek, „Organizacje pozarządowe w Polsce”

10.4. Działania informacyjne i promocja Strategii

Gmina Nowa Brzeźnica będzie upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje o projektach i Strategii będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy na terenie Polski i Europy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie Strategii oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Gminy? W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.